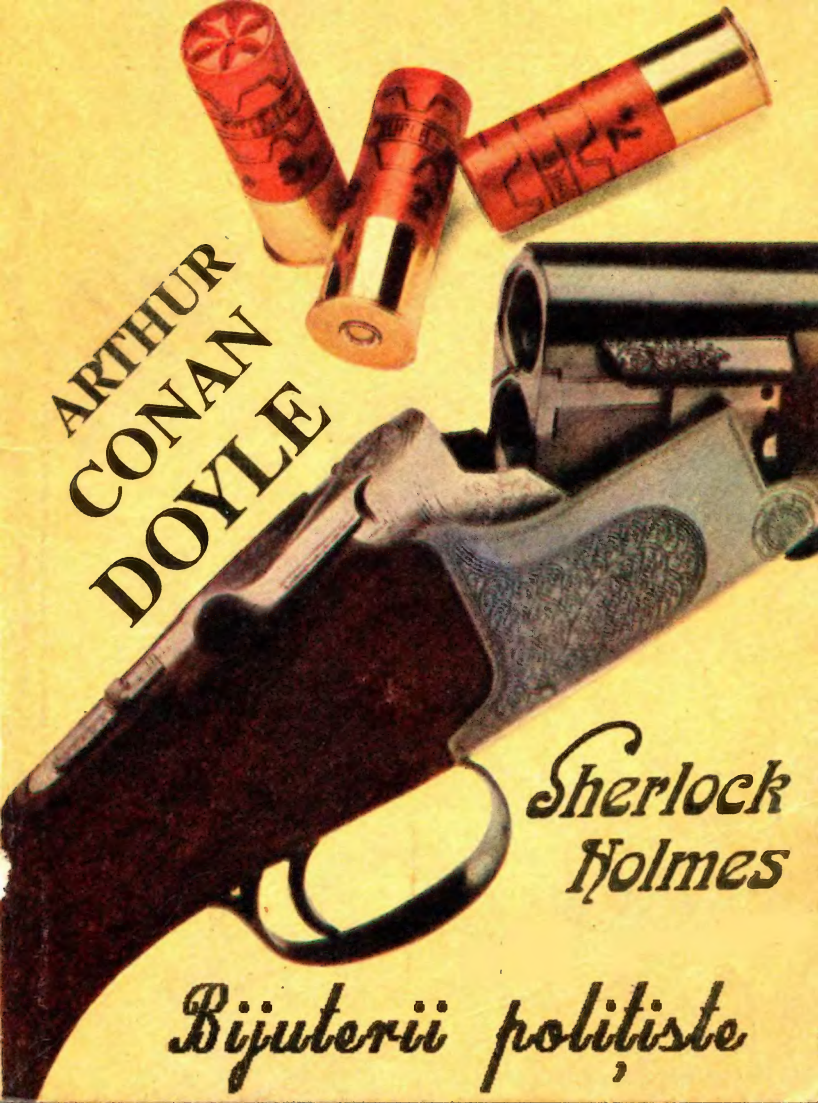
ARTHUR
CONAN
DOYLE
Sherlock
Holmes
Bijuterii polițiste

ARTHUR CONAN DOYLE

Sherlock Holmes. Bijuterii polițiste

Antologie și traducere de Mariana Fredan

CUPRINS

pag

Tratatul naval 5

Diadema cu smaralde 26

Steaua de argint 46

De şase ori...Napoleon 63

Diamantul coroanei 81

Coama leului 96

Trei studenţi 113

TRATATUL NAVAL

Pe cînd eram elev, am avut un prieten cu numele Percy Phelps, un băiat deştept, care aduna mereu toate premiile. Unchiul său era Lordul Holdhurst, binecunoscutul om de stat. Percy, fiind cu două clase înaintea mea, de cînd a părăsit şcoala nu l-am mai văzut. Cîţiva ani mai tîrziu, am auzit că avea un post bun la Ministerul Afacerilor Externe, dar nu ne-am mai întîlnit niciodată, fiindcă amîndoi eram ocupaţi.

Aşa că am fost foarte surprins cînd am primit următoarea scrisoare:

Briarbrae, Working

Dragul meu Watson,

Sînt sigur că-ţi mai aminteşti de Percy Phelps, care era într-a cincea, cînd tu erai într-a treia. Ai auzit, poate, că datorită influenţei unchiului meu am ocupat un post bun la Ministerul Afacerilor Externe. Totul a mers bine, pînă cînd un incident groaznic mi-a spulberat toate planurile. Nu pot scrie mult - sînt foarte slăbit după două luni de temperatură - dar dacă vei veni să mă vezi, îţi voi povesti totul. Te rog, încearcă să-l aduci şi pe prietenul tău, Domnul Holmes. Mi-ar place să-i aflu părerea, deşi poliţia spune că nu mai este nimic de făcut. N-am cerut sfatul prietenului tău mai devreme, pentru că am fost foarte bolnav. Sînt

încă atît de slăbit încît trebuie să-mi dictez scrisorile.

Vechiul tău coleg de şcoală,

Percy Phelps

Trebuie să fie ceva foarte grav!" mi-am spus în sinea mea, pe cînd mă duceam în Baker Street. Am avut noroc să-l găsesc pe prietenul meu acasă. Muncea serios la nişte probaleme de chimie. Chimia este una dintre pasiunile lui.

- O, Watson, într-o clipă voi fi la dispoziţia ta, a spus el, întorcîndu-se spre birou şi notînd ceva.

Un minut mai tîrziu, şedea în fotoliu şi fuma pipă.

- Sper, Watson, că ai ceva interesant pentru mine. Ce este?

I-am dat scrisoarea pe care a citit-o cu mare atenţie.

- Nu ne spune foarte mult, a remarcat el. Femeia care a scris aceasată scrisoare este o persoană cu un caracter puternic.

- Crezi că este scrisul unei femei? am întrebat.

- Sînt sigur de asta, a răspuns el. Voi veni, bineînţeles, desigur, cu tine. Putem merge să-l vedem imediat pe prietenul tău.

O oră mai tîrziu, ne aflam la Working. Briarbrae nu era departe de gară. Era o casă mare, cu o grădină în jur.

Un bărbat solid, cam de 40 de ani, ne întîmpină la uşă. Avea obrajii roşii şi ochii veseli.

- Sînt atît de încîntat că aţi venit, spuse, dîndu-ne mî-

na. Bietul Percy va fi fericit. El spune că sînteţi ultima sa speranţă. Tatăl şi mama lui m-au rugat să vă întîmpin, fiindcă ei nici măcar nu pot vorbi despre această problemă.

- Nu sînteţi un membru al familiei, înţeleg, spuse Holmes.

Un moment, omul se uită surprins şi începu să rîdă:

- O, aţi observat literele J. H. pe medalion. Desigur, nu sînt un membru al familiei, dar sper să devin. Numele meu este Joseph Harrison şi Percy urmează se să căsătorească cu sora mea Annie. Ea este în camera lui acum. L-a îngrijit de-a lungul ultimilor două luni. Să mergem la ei chiar acum.

* * *

Camera lui Percy Phelps se află la acelaşi etaj cu salonul. Am intrat şi am văzut un tînăr, foarte palid şi slab, care era întins pe canapea lîngă fereastră. Cu greu l-am putut recunoaşte pe vechiul meu coleg de şcoală. Lîngă el sta o tînără. Cînd am intrat, ea s-a ridicat:

- Să plec, Percy? El o luă de mînă:

- Nu, nu, Annie, trebuie să stai... Sînt atît de fericit să te văd, Watson! mi se adresă. Acesta, cred, este renumitul tău prieten, domnul Sherlock Holmes!

L-am prezentat pe Holmes şi amîndoi au luat loc. Bărbatul solid ne părăsi, dar sora lui, o fată foarte

frumoasă, cu ochii mari, căprui, şi cu părul negru, rămase.

- Nu vreau să vă răpesc timpul, spuse Phelps, ridicîndu-se mai bine pe canapea, aşa că vă voi povesti imediat faptele... Numai cu cîteva luni în urmă, eram un om fericit, domnule Holmes, intenţionînd să mă căsătoresc, cînd mi s-a întîmplat un lucru groaznic. După cum ştie Watson, lucram la Ministerul Afacerilor Externe, avînd un post de răspundere. La 23 mai, unchiul meu, care este ministru de externe, m-a chemat în biroul său. "Acesta, mi-a spus el, scoţînd un teanc de hîrtii din birou, este originalul tratatului naval secret dintre două ţări străine, nu le voi numi. Este foarte important şi alte ţări ar plăti mult pentru a afla conţinutul lui. Documentul trebuie copiat imediat şi am încredere să o faci tu.Ai o masă de lucru în biroul tău?" I-am spus că aveam. "Atunci, ia tratatul şi încuie-l acolo, a continuat unchiul meu. Trebuie să rămîi în birou după programul de lucru şi să copiezi documentul, fără grabă sau teamă. Cînd termini, închide originalul şi copia în birou şi înmînează-mi-l personal mîine dimineaţă."

- Eraţi singuri în timpul conversaţiei? spuse Holmes.

- Da, am stat în mijlocul unei camere mari şi am vorbit încet...

- Te rog, povesteşte mai departe.

- Cînd toţi funcţionarii au plecat, m-am dus în biroul meu şi m-am aşternut pe lucru, căci ştiam că domnul

Harrison, pe care l-aţi întîlnit aici, era în oraş şi vroiam să merg către Working împreună cu el, cu trenul de la ora 11. Am citit tot documentul şi am văzut îndată că unchiul meu avusese dreptate, cînd mi-a vorbit de importanţa lui. Deci, am stat şi l-am copiat.Era un document foarte lung. La ora nouă am văzut că nu era nici o speranţă de a mai prinde trenul şi, pentru că mă simţeam obosit după o lungă zi de muncă, m-am hotărît să beau o ceaşcă de cafea. Cineva rămîne de serviciu toată noaptea într-o mică încăpere la parter şi, în mod obişnuit, el prepară cafeaua pentru cei care rămîn peste program. Am sunat la clopoţel. Spre surprinderea mea în birou îşi făcu apariţia o femeie în vîrstă, înaltă. Ea mi-a explicat că era soţia omului de serviciu şi atunci am rugat-o să-mi aducă o ceaşcă de cafea... Un timp am continuat să lucrez, dar apoi a început să mi se facă somn. Pentru că nu mai venea cafeaua, am deschis uşa şi am coborît în coridorul care duce spre camera omului de serviciu. Coridorul se sfîrşeste cu o scară. La jumătatea drumului, există un alt pasaj, care duce spre o uşă laterală folosită de servitori. Iată, acesta este un plan al clădirii.

Perchy ne arătă planul desenat pe o bucată de hîrtie.

- Am coborît pe scări şi am văzut că omul de serviciu dormea iar ibricul fierbea. Am vrut să-l trezesc, cînd clopoţelul de deasupra capului său a început să sune tare, aşa încît s-a deşteptat. "Domnule Pleps!" a strigat el,

uitîndu-se la mine uimit. "Am coborît să văd dacă este gata cafeaua" i-am spus. "Îmi pare rău, domnule, fierbeam apa în ibric, şi am adormit. Dar, dacă dumneavoastră sînteţi aici, cine a sunat? Este clopoţelul biroului în care lucraţi dumneavoastră." Am îngheţat de frică. Cineva se găsea în biroul meu şi documentul era pe masă! Am alergat ca un nebun sus pe scări şi de-a lungul coridorului. Omul de serviciu m-a urmat. Nu era nimeni pe coridor şi în birou, însă nici tratatul nu mai era pe masa de lucru. Copia da însă, originalul dispăruse.

Holmes se aşează mai bine pe scaun şi-şi frecă mîinile; semn că-l interesa subiectul.

- Ei bine, ce aţi făcut atunci? întrebă el.

- Am crezut că hoţul ar fi putut veni numai pe uşa laterală: nu văzusem pe nimeni pe coridor şi ar fi fost imposibil să se ascundă în camera mea. Aşa că am fugit înapoi, de-a lungul coridorului, spre pasajul care duce către uşa laterală. Uşa era închisă, dar nu şi încuiată. Îmi aduc aminte că, în acel moment, un ceas a bătut de trei ori. Era zece fără un sfert.

- O, asta este foarte important, spuse Holmes, notînd ceva în carneţelul său.

- Noaptea era întunecată şi ploua. Nu se vedea nici un om pe partea aceea de stradă. Numai un poliţist stătea în colţ... "A dispărut un document foarte important de la Ministerul Afacerilor Externe! A trecut cineva pe aici?"

am strigat, dînd buzna spre el. "Sînt aici de un sfert de oră, domnule. N-am văzut decît o doamnă înaltă, mai în vîrstă, care a trecut pe aici acum cîtva timp. Părea că se grăbeşte." " Asta era nevasta mea! a spus omul de serviciu. Nu trebuie să pierdem timpul pe aici iar hoţul s-o ia pe alt drum."... Cuvintele şi atitudinea lui mi s-au părut ciudate şi l-am prins de mînă: "Unde locuieşti?" "Ivy Flane, nr 16, Brixton, mi-a răspuns imediat, dar domnule Phelps, nu vă pierdeţi timpul. Veniţi la celălalt capăt al străzii şi să încercăm să aflăm ceva acolo."... Aşa am făcut; acolo însă nu era nimeni care ne-ar fi putut ajuta. Apoi, ne-am întors la birou şi am cercetat scările şi coridorul, fără nici un rezultat. Am examinat pardoseala cu atenţie. Nu era nici o urmă, nicăieri, deşi plouase toată seara.

- Femeia care a intrat în biroul dumneavoastră pe la ora 9 a lăsat vreo urmă pe parchet? a întrebat Holmes.

- Am examinat încăperea, dar n-am găsit nici un loc în care hoţul s-ar fi putut ascunde. Era clar că el a intrat pe uşă. Clopoţelul este în dreapta biroului meu. Deci omul care a sunat era în acel birou. Totuşi nu înţeleg de ce a procedat aşa.

- Asta e, desigur, foarte ciudat. Apropo aţi găsit vreo urmă a hoţului cînd aţi examinat încăperea? Un muc de ţigară, vreo mănuşă sau vreun ac de păr?

- Nu, n-am găsit absolut nimic.

- Ce-aţi mai făcut?

- Am telefonat la Scotland Yard şi domnul Forbes, detectivul, a venit imediat. I-am povestit totul, inclusiv despre soţia omului de serviciu. Am luat un taxi şi m-am dus drept la casa lor. O tînără fată ne-a deschis uşa şi ne-a spus că mama ei nu venise încă. Ne-am hotărît să aşteptăm. Cîteva minute mai tîrziu, am auzit clopoţelul de la intrare şi aici am făcut o mare greşeală, am lăsat-o pe fată să deschidă uşa. Ea i-a spus ceva în şoaptă mamei ei, şi femeia nu a intrat în camera în care ne aflam ci a fugit pe coridor. Forbes a deschis uşa şi ne-am dus după ea. Femeia era în bucătărie. S-a întors şi m-a recunoscut imediat. "Oh, este domnul Phelps de la birou! a zis ea, prefăcîndu-se uluită, fiica mea mi-a spus că au întrebat doi domni de mine şi îmi era teamă că sînteţi agenţi şi aţi venit pentru plata... "Asta nu este suficient, a întrerupt-o Forbes. Noi credem că aţi luat o hîrtie foarte importantă de la Ministerul Afacerilor Externe şi aţi fugit pînă aici, ca să o ascundeţi. N. : întîi vom examina încăperea şi apoi veţi veni cu noi la Scotland Yard." Femeia a protestat, spunînd că nu luase nimic, dar noi am cercetat bucătăria şi sufrageria. Documentul nu era acolo...

- Ce s-a întîmplat apoi nu vă pot povesti, fiindcă încep să mă simt atît de rău, încît nu-mi mai amintesc nimic. Am fost adus acasă într-o stare de inconştienţă. Vă puteţi imagina ce speriate erau mama şi biata Annie, cînd m-au văzut. M-au pus în pat de îndată şi am rămas în

această cameră două săptămîni, ăsta fiind cel mai bun dormitor din casă. Bietul Joseph, care-l ocupa, a fost mutat într-o altă cameră. Annie a stat cu mine toate aceste zile şi o infiermieră mă supraveghea peste noapte, aşa că nu am rămas singur niciodată. Acum mă simt mult mai bine. Domnule Holmes, sînteţi ultima mea speranţă. Dacă nu mă ajutaţi, totul este pierdut pentru mine.

Terminîndu-şi povestea, Percy păru foarte obosit şi Annie îi dădu cîteva medicamente.

- Aţi prezentat faptele foarte clar, domnule Phelps, reluă discuţia Holmes, dar am de pus o întrebare sau două, înainte de a ne despărţi. Oamenii cunoşteau drumul spre biroul dumneavoastră?

- Da, toţi îl cunoşteau.

- Aţi spus cuiva de document?

- Cum să fac aşa ceva?! Am stat în birou în seara aceea şi n-am văzut pe nimeni.

- Ştiţi ceva despre omul de serviciu?

- Doar că este un bătrîn soldat.

- Ei bine, presupun că pot obţine toate amănuntele despre el de la ForbeCazul dumneavoastră este foarte complicat, domnule Phelps, adăugă, în cele din urmă, totuşi voi face tot ce pot să vă ajut, deşi nu promit nimic hotărît. Acum, Watson, trebuie să plec la Londra, dar sper să vin din nou aici, mîine cu acelaşi tren. La revedere, domnule Phelps!... Aş vrea să stau puţin de vorbă cu

doamna Phelps, înainte de plecare, îmi spuse Holmes, pe cînd părăseam camera.

* * *

Tot drumul spre gară, Holmes n-a deschis gura, însă, odată ajunşi acolo, spuse:

- Voi avea timp să-i trimit lui Forbes o telegramă, înainte de plecarea trenului. Cînd eram deja în tren, se întoarse către mine şi-mi spuse:

- Presupun că acest Phelps nu bea?

- Nu, nu cred.

- Şi ce părere ai de domnişoara Annie Harrison, Watson?

- Ei bine cred că ai avut dreptate în privinţa ei, cînd ai spus că este o persoană cu un caracter puternic, am răspuns.

- Da, şi pare o fată bună. Phelps s-a logodit cu ea iarna trecută după cîte mi-a spus mama lui. Annie şi fratele ei au venit în vizită. Cînd s-a întîmplat această nenorocire, ea l-a îngrijit pe Percy şi a rămas şi fratele ei căci se simţeau foarte bine acolo. Acum vreau să aflu cine dorea să profite de această faptă. Ar fi ambasadele străine şi ... un Lord Holdhurst.

- Dar Phelps este nepotul lui iar Lord Holdhurst trebuie să fie un om onest.

- Da, aşa cred, totuşi... Ei bine, ne vom duce azi să-l vedem. Vreau să stau de vorbă cu acest domn. Am dezlegat cîte ceva. În primul rînd, hoţul nu a lăsat nici o urmă pe parchet, deşi era o zi ploioasă. Asta înseamnă că a venit cu taxiul. Poate găsim acel taxi. Un alt indiciu este clopoţelul. Cine a sunat? Era chiar hoţul? Sau persoana care vroia să împiedice fapta? Sau a fost un accident? Sau a fost... Dar am sosit la Londra. Vino, Watson. În primul rînd trebuie să-l vedem pe Forbes. Poate el are cîteva noutăţi, de care Phelps n-a auzit.

L-am găsit pe Forbes, aşteptîndu-ne la Scotland Yard; nu ne-a putut spune însă nimic nou.

- Un lucru este destul de clar, ne confirmă, omul de serviciu şi soţia lui sînt oameni cinstiţi şi n-au nici o legătură cu dispariţia documentului.

- Ce părere aveţi despre clopoţel? îl întrebă Holmes.

- Trebuie să-ţi spun că nu înţeleg nimic.

- Da, este ciudat. Bine, nu vă vom mai reţine. La revedere, domnule Forbes.

Pe stradă, prietenul îmi spuse:

- Nimic nou aici, Watson. Eram destul de sigur că omul de serviciu şi soţia lui nu sînt implicaţi. Acum să mergem să vedem pe Lord Holdhurst.

Ministrul Afacerilor Externe ne-a primit imediat.

- Aş vrea să vă spun una sau două întrebări, Lord Holdhurst, începu Holmes, după ce ne aşezarăm în biroul

omului de stat.

- Voi fi bucuros să vă răspund dacă pot, spuse ministrul.

- În această cameră aţi discutat cu nepotul dumneavoastră despre tratat?

- Da.

- Ştia cineva despre el?

- Nimeni.

- Ei bine, dacă nu ştia nimeni, atunci hoţul a intrat în cameră din întîmplare. Acesta este primul punct. Apoi, deoarece au trecut nouă săptămîni şi nu s-a aflat nimic despre tratat, putem presupune că nu a ajuns la nici un Minister al Afacerilor Externe.

Lord Holdhurst scutură din umeri.

- Poate hoţul aşteptă un preţ mai bun? întrebă Holmes.

- Dacă mai aşteaptă puţin, nu va mai obţine nici un preţ. În cîteva luni tratatul nu va mai constitui un secret.

- Asta e important, remarcă Holmes. Vă mulţumesc pentru informaţii, Lord Holdhurst. Vă urez o zi bună.

- ... Este un om bun, zise Holmes, pe cînd ieşam. Însă nu pare nici pe departe bogat şi desigur are nevoie de bani. Ai observat că poartă ghetele destul de vechi? Acum, Watson, poţi să te duci să-ţi vezi pacienţii, nu mai facem nimic azi. Dar, dacă ne putem întîlni mîine la gară, vom lua trenul de zece spre Working.

* * *

În ziua următoare, m-am întîlnit cu prietenul meu la ora fixată. A fost tăcut tot drumul spre Working şi n-am vrut să-i întrerup gîndurile.

Cînd am ajuns la Briarbrae, am constatat că domnul Phelps era mult mai bine.

- Vreo veste? a fost prima lui întrebare.

- Nu vă pot spune nimic sigur, a răspuns Holmes. I-am văzut pe Forbes şi pe unchiul dumneavoastră şi am cîteva idei care ne pot ajuta.

- Deci, nu v-aţi pierdut speranţa?

- De loc.

- Sînt fericită că afirmaţi asta, a murmurat domnişoara Harrison.

- Dar mai avem nişte veşti aici, a spus Phelps şi faţa lui a devenit foarte gravă. Încep să cred că viaţa mea este în pericol, nu numai onoarea mea.

-Ei!! a strigat Holmes.

- Da, este foarte straniu, pentru că întotdeauna am crezut că n-am nici un duşman... Aseară am dormit pentru prima dată fără ca asistenta să fie în camera mea. Pe la ora două dimineaţa, am fost trezit brusc de un zgomot uşor. La început, am crezut că era un şoarece. Dar sunetul a devenit mai tare şi am înţeles că venea de la fereastră. Cineva încerca să o deschidă. Am sărit din pat şi am dat

buzna într-acolo. Omul, căci era un bărbat la fereastră, a dispărut imediat. Dar am avut timp să văd că o mantie îi acoperea faţa. Sînt, de asemenea, sigur că avea în mînă ceva asemănător cu un cuţit lung.

- Devine într-adevăr foarte interesant, a spus Holmes. Ce aţi făcut după asta?

- Nu aveam destulă putere să-l urmăresc prin fereastra deschisă, aşa că am sunat la clopoţel şi am strigat. Cîteva minute mai tîrziu, Joseph a intrat în fugă în cameră. El a chemat servitorii şi a examinat pămîntul în apropierea ferestrei. Au găsit urme pe stratul de flori, dar, pentru că vremea a fost uscată, n-au putut să ia urma pe iarbă, deşi găsiseră locul în care hoţul sărise gardul.

Povestea a avut, fără îndoială, efect asupra lui Sherlock Holmes.

S-a ridicat de pe scaun şi a început să se plimbe în sus şi în jos prin cameră.

- Credeţi că puteţi merge cu mine în jurul casei? a întrebat el, întorcîndu-se către domnul Phelps.

- Da, am suficientă putere pentru asta şi mi-ar place puţin soare. Va veni şi Joseph.

- Vin şi eu, a cerut permisiunea domnişoara Harrison.

- Mă tem că nu, a hotărît Holmes, dînd din cap. Trebuie să vă rog să rămîneţi unde sînteţi.

Tînăra nu s-a arătat prea încîntată, dar a făcut cum

îi spusese prietenul meu. Joseph ni s-a alăturat şi toţi trei ne-am dus spre fereastra camerei lui Phelps. Am văzut urmele pe stratul de flori, însă erau atît de vagi încît Holmes dădu din umeri.

- N-avem nici o speranţă, a zis el, astea nu ne vor spune nimic. Să mergem în jurul casei şi să vedem de ce a ales hoţul această cameră. Ferestrele camerei de zi şi ale sufrageriei sînt mai mari.

- Dar ele nu se văd de pe drum, a remarcat Harrison.

- Da, da, desigur.Este o uşă aici unde duce?

- Afară. Este o uşă laterală pentru servitori. Noaptea stă încuiată.

- Ţineţi ceva de valoare în casă?

- Nu, nimic.

Holmes a făcut înconjurul casei, cu mîinile în buzunare.

- Apropo, a zis el, privindu-l pe Joseph Harrison, spuneaţi că aţi găsit locul în care omul a sărit gardul. Haideţi, să ne uităm.

Joseph ne-a condus lîngă gard, acolo unde era rupt. Un mic fragment de lemn atîrna de ulucă. Holmes l-a examinat cu atenţie.

- Treaba asta n-a fost făcută seara trecută şi nu văd nici o urmă pe partea cealaltă a gardului. Nu, nu, asta nu ne va ajuta. Să ne întoarcem în camera dumneavoastră,

domnule Phelps.

Percy, care era încă foarte slăbit, mergea încet, sprijinindu-se de braţul lui Joseph. Astfel, Holmes şi cu mine am intrat primii în dormitor şi ne-am îndreptat repede spre fereastra deschisă unde şedea tînăra.

- Domnişoară Harrison, a rugat-o prietenul meu, promiteţi-mi că veţi sta aici toată ziua. Este foarte important.

- Desigur, dacă vreţi, domnule Holmes...

- Şi, cînd vă veţi duce la culcare, încuiaţi uşa camerei pe dinafară şi luaţi cheia. Domnul Phelps va merge împreună cu noi la Londra, dar dumneavoastră trebuie să rămîneţi aici. Promiteţi, repede, şi nici o vorbă nimănui. Iată-i că vin.

Ea s-a înclinat şi, în acel moment, doi oameni veniră la fereastră.

- Annie, de ce stai acolo, vino la soare! a strigat fratele ei.

- Nu, mulţumesc, Joseph. Nu mă simt prea bine şi camera este răcoroasă.

- Domnule Phelps s-a întors Holmes către tînăr, puteţi veni cu noi la Londra?

- Imediat?

- Ei bine, de îndată ce este posibil. Să spunem, într-o oră.

- Desigur, dacă pot să vă fiu de vreun folos.

- Ne veţi fi de mare ajutor; vă veţi întoarce mîine. Da, Watson, va avea grijă de dumneavoastră. Vom lua masa aici şi vom porni spre Londra.

Totul a fost aranjat conform acestui plan, dar cînd am ajuns la gară, deodată, Holmes ne înştiinţă:

- Îmi pare rău, însă îmi dau seama că nu pot merge cu voi la Londra: am uitat să fac unul sau două mici lucruri. Trebuie să mergeţi direct spre Baker Street şi să mă aşteptaţi acolo. Sper să fim împreună mîine, la ora micului dejun.

- Dar aţi spus că vă pot ajuta la Londra, s-a arătat surprins Phelps.

- Vom vorbi mîine despre asta. Azi, treaba mea de aici este mai importantă.

- ... Cred că prietenul tău vrea să afle ceva nou despre ce s-a întîmplat aseară, spunea Phelps, pe cînd ne suiam în trenul spre Londra.

- Holmes nu face nimic fără un motiv serios, i-am răspuns.

* * *

Phelps şi cu mine am petrecut o zi întreagă împreună. Tînărul era încă slăbit şi foarte nervos. I-am arătat cîteva cărţi interesante şi am vorbit despre zilele de şcoală, dar el revenea întotdeauna la tratat.

Era destul de tîrziu, cînd m-am dus la culcare şi mult timp n-am putut dormi.

La ora opt, a doua zi dimineaţă, în faţa uşii opri un taxi şi pe fereastră îl văzurăm pe Sherlock Holmes. După un minut, prietenul meu intra în cameră. Arăta palid şi obosit; avea şi o mînă bandajată.

- Nu cumva eşti rănit? îl întrebai.

- Nu, nu, este doar o zgîrietură, răspunse el. Îţi voi povesti totul, dar mai întîi aş vrea să-mi iau micul dejun. Văd că nu aţi mîncat încă. Vrei să suni, Watson?

În scurt timp, servitorul ne-a adus cafea şi o farfurie acoperită. Ne-am aşezat la micul dejun.

- Serveşte-te, domnule Phelps, spuse Holmes.

- Vă mulţumesc, dar nu pot mînca nimic.

- Atunci, poate veţi lua capacul de pe farfuria aceea, en n-o pot face cu mîna bandajată.

Phelps ridică încet capacul şi deveni palid, precum farfuria din faţa lui. Pe farfurie se afla un sul de hîrtie albastru-gri.

- Mi-aţi salvat onoarea! izbucni el, luînd hîrtia şi dansînd prin cameră, ca un nebun.

- Acolo, acolo! îl îndemnă Holmes. Staţi jos, să ne bem cafeaua. Apoi, veţi auzi povestea mea.

Cînd toate lucrurile pentru micul dejun au fost strînse şi Holmes se aşează în fotoliu fumîndu-şi pipa, ne lămuri ce s-a întîmplat la Briarbrae, cu o seară înainte.

- De cum ați luat voi trenul, spuse prietenul meu, m-am întors în gară și am rămas pînă s-a întunecat. Apoi m-am dus Nu era nimeni în jurul casei și m-am ascuns în boscheți, sub fereastra dumneavoastră, domnule Phelps. Din locul în care m-am ascuns, am putut vedea foarte bine camera. Domnișoara Harrison ședea la masă și citea. La zece și un sfert, ea a pus cartea jos, a închis fereaastra și a părăsit camera. Am auzit zgomotul cheii în broască. Domnișoara Harrison a respectat întocmai instrucțiunile mele și ei trebuie să-i mulțumiți, pentru acest sfîrșit fericit. Camera se afla acum în întuneric, dar noroc că era o noapte cu lună plină. Am stat liniștit și am așteptat. În cele din urmă, pe la ora două dimineața, am auzit din nou zgomotul cheii în broască și ușa servitorilor s-a deschis. În lumina lunii a apărut domnul Joseph Harrison.

- Joseph? făcu ochii mari Phelps.

- Da, Joseph, dădu din cap Holmes. El era cu capul descoperit, dar pe umeri purta o manta neagră. A mers încet spre fereastra dumneavoastră și a deschis-o cu un cuțit lung. Într-o clipă, a fost în încăpere. M-am ridicat și m-am îndreptat către fereastră să văd ce face acolo. Aprinsese o lumînare și întorsese colțul covorului, care acoperea parchetul. Apoi a ridicat o stinghie de lemn, care se mișca, și a scos un document ascuns sub planșeu. Un pic mai tîrziu, a sărit afară pe fereastră, însă eu eram acolo și-l așteptam. S-a năpustit asupra mea cu cuțitul și ne-am

luptat puţin. În cele din urmă, a trebuit să-mi dea hîrtia.

- Vreţi să spuneţi că toate aceste săptămîni, cît am fost atît de bolnav, documentul era în camera mea? strigă Phelps.

- Da, acolo se găsea, şi trebuie să vă spun că domnul Harrison este un om foarte periculos. Cred că este gata să facă orice, ca să se îmbogăţească. Fericirea surorii lui sau reputaţia dumneavoastră nu-l interesează deloc. Începusem să-l suspectez pe Harrison: m-am gîndit că el putea să fi venit după dumneavoastră la Minister în seara aceea. Ei bine, l-am făcut să-mi povestească faptele. Se pare că a intrat în birou prin uşa laterală şi, pentru că ştia drumul, a mers direct în încăperea dumneavoastră, imediat după ce aţi părăsit-o. A sunat clopoţelul, fiindcă nu era nimeni în cameră şi vroia să întrebe unde sînteţi. În acel moment, a văzut hîrtia pe masă şi a înţeles imediat că era un document de stat de mare valoare. Aşa că l-a pus în buzunar şi a ieşit. A venit la Working cu primul tren şi a ascuns foaia în dormitorul său. Intenţiona să-l scoată într-o zi sau două, să-l ducă la o ambasadă străină şi să-l vîndă la un preţ mare. Apoi dumneavoastră aţi fost adus atît de brusc şi el s-a trezit mutat într-o altă cameră. Aşa încît nu a mai avut timp să ia documentul. Nu a putut nici să ajungă la el, pentru că nu eraţi niciodată singur. A încercat să pătrundă în cameră, cînd îngrijitoarea nu era acolo, dar dumneavoastră nu dormeaţi. "Ei bine, mi-am spus în sinea

mea, el, desigur, va încerca din nou..." Aşa că am rugat-o pe domnişoara Harrison să nu părăsească toată ziua încăperea. Omului nostru i-am spus că noi vom pleca la Londra. Ştiam că documentul era probabil undeva în încăpere, dar nu aveam nici o şansă să-l găsesc. Astfel, l-am lăsat pe el să-l ia, ca eu să-l recuperez de la el. Asta-i tot.

Percy Phelps rămase tăcut pentru un moment. Apoi întrebă:

- Crezi că a vrut să mă ucidă?

- Cuţitul a fost numai ca să deschidă fereastra, răspunse Holmes. Dar domnul Joseph Harrison nu era omul căruia să-i încredinţezi viaţa. L-am lăsat să plece şi, deşi i-am trimis lui Forbes o telegramă, nu cred că poliţia va fi atît de expeditivă încît să-l prindă. Poate, cel mai bine pentru toată lumea ar fi să-l lăsăm pe domnul Joseph să scape şi să nu facem publică această întîmplare. Ce părere aveţi?

DIADEMA CU SMARALDE

- Holmes, spusei, în vreme ce stăteam ca în fiecare dimineaţă la fereastra camerei noastre, ia priveşte! Pe stradă, aleargă unul apucat!

Prietenul meu se ridică alene din fotoliu şi, rămînînd în picioare, cu mîinile în buzunare, se uită peste umărul meu.

Este o dimineaţă rece de februarie iar pe stradă circulă mai puţini oameni decît de obicei. Dinspre staţia de metrou, vine un singur om; comportarea lui neobişnuită îmi atrăsese atenţia. Pare un bărbat cam de cincizeci de ani, înalt; chipul lui are trăsături puternice, autoritare. Este bine îmbrăcat, dar atitudinea contrastează cu demnitatea, îmbrăcămintea şi figura sa. Aleargă, ridicînd mîinile şi clătinîndu-şi capul.

- Ce s-o fi întîmplat cu el? am întrebat. Se uită în sus, spre numerele caselor!

- Cred că aici vine! presupuse Holmes, amuzat, frecîndu-şi mîinile.

- Aici?

- Da, cred că vine să mă caute. Vom vedea imediat.

Pe cînd Holmes spunea asta, omul se apropie de uşa noastră şi trase clopoţelul.

Cîteva clipe mai tîrziu se afla în cameră.

Straniul nostru vizitator încercă să vorbească, dar nu reuşi să articuleze nici un cuvînt inteligibil, fiindcă îşi pierduse respiraţia. În ochii lui sesizai disperarea. Era evident că i se întîmplase ceva îngrozitor. Deodată, se năpusti într-un perete şi începu să-l lovească tare cu capul, încît Sherlock Holmes fu nevoit să-l împingă pe un scaun. Prietenul meu se aşeză alături, îl bătu uşor pe braţ, şi-i vorbi pe ton liniştitor:

- Aţi venit să-mi spuneţi povestea dumneavoastră, nu? Vă rog, calmaţi-vă pînă vă simţiţi mai bine şi pe urmă vom fi gata să vă ascultăm.

Omul tăcu o clipă. Apoi îşi întoarse faţa către noi.

- Poate credeaţi că sînt nebun? bîigui el.

- Văd că aveţi necazuri serioase, răspunse Holmes.

- Da, teribile şi neaşteptate! Dispreţ public şi supărare amîndouă deodată, prea mult pentru un singur om.

- Spuneţi-mi mai întîi cine sînteţi şi ce vi s-a întîmplat, îl îndemnă prietenul meu, liniştit.

- Mă numesc Alexander Holder, de la Societatea bancară Holder and Stevenson, începu vizitatorul. M-am grăbit să vin la dumneavoastră: ştiam că n-am mult timp la dispoziţie şi inspecatorul de poliţie m-a sfătuit să vă consult. Am ajuns aici cu metroul iar de la metrou am venit pe jos, pentru că taxiurile merg prea încet pe zăpadă... Acum mă simt mai bine şi pot să vă relatez

faptele. Voi încerca să vă povestesc pe scurt şi cît mai clar... Ieri dimineaţa, şedeam în biroul meu de la bancă, atunci cînd unul dintre funcţionari mi-a adus o carte de vizită. Nu vă pot spune numele pe care l-am citit pe acea carte de vizită, dar este unul dintre cele mai nobile nume din Anglia. O clipă mai tîrziu, vizitatorul a intrat în biroul meu. M-a pus la curent cu afacerea sa, care, am observat, nu era o sarcină plăcută pentru el. "Domnule Holder, mi-a spus el, ştiu că avansaţi bani." "Firma noastră oferă bani în avans, într-un caz sigur" am răspuns. "E foarte important pentru mine să primesc imediat 50000 de lire..." a zis atunci vizitatorul meu, cu o voce scăzută. "Pe ce termen aveţi nevoie de această sumă?" l-am întrebat. "Pînă lunea viitoare. Luni voi înapoia suma, pînă la ultimul penny. Dar suma aceasta îmi este necesară imediat." " Domnule, suma este mare!" am spus. "Da, da, ştiu... a răspuns, punîndu-mi în faţă o cutie pătrată. Fără îndoială, aţi auzit de diadema cu smaralde!" "Desigur!" am spus. El a deschis cutia şi, acolo, pe nişte catifea moale, era aşezată faimoasa diademă. "Pe ea sînt montate 39 de smaralde mari, a zis el, iar gravarea în aur este foarte preţioasă. Vreau să o las aici, drept garanţie. În patru zile, mă voi întoarce cu banii şi îmi veţi înapoia diadema. Este suficientă?" "Desigur." "Vă rog, domnule Holder, nu numai să păstraţi secretul, dar şi diadema. Voi veni eu însumi luni dimineaţă." L-am chemat pe casier şi i-am spus să-i dea vizitatorului meu

banii. Cîteva minute mai tîrziu, el plecă şi eu rămăsei în birou, simţindu-mă foarte nervos. "Mi-am asumat o deosebită responsabilitate "m-am gîndit, punînd cutia în safé-ul meu... Cînd s-a înserat, m-am temut să las preţioasa diademă în birou şi m-am hotărît să iau cutia cu mine acasă. Casa mea se află la cîteva mile de Londra. Am dus imediat cutia sus şi am încuiat-o în biroul meu.

Atît Holmes, cît şi eu, îl ascultam cu atenţie.

- Şi acum, vreau să vă povestesc cîte ceva despre menajera mea, domnule Holmes, căci este necesar, pentru a putea înţelege situaţia. Am trei servitoare, două dintre ele sînt de mai mulţi ani în casa mea şi le cunosc foarte bine. Cea de a treia, Lucy Parr, este de numai cîteva luni în serviciul meu. Este foarte drăguţă şi are mulţi admiratori, dar noi credem că, din toate punctele de vedere, este o fată bună. Familia mea nu este numeroasă. Sînt văduv şi am un fiu, Arthur; care a devenit o dezamăgire pentru mine, domnule Holmes, da, o dezamăgire. Unii îmi spun că l-am răsfăţat. Asta cred şi eu, dar cînd mi-a murit soţia, era tot ce mai aveam pe lume. N-a vrut să mă ajute în afaceri; nu i-a plăcut. A devenit membru al unui club aristocratic, unde a învăţat să joace cărţi şi, curînd, a făcut datorii. De asemenea, la acest club s-a împrietenit cu un anume Sir George Burnwell. Acesta este mai în vîrstă decît fiul meu, a colindat peste tot, a văzut totul; am aflat că ar fi un partener sclipitor de

discuţii şi un bărbat foarte chipeş. Totuşi, cunoscîndu-l, simt că nu pot avea încredere în el, iar micuţa Mary are acelaşi sentiment. Este vorba despre nepoata mea, Mary, ştiţi, fratele meu a murit acum cinci ani şi am adoptat-o. Ea este mîna mea dreaptă. Nu ştiu ce m-aş face fără Mary. Apropo, fiul meu a cerut-o de două ori în căsătorie, dar de fiecare dată ea l-a refuzat. Cred că numai această căsătorie i-ar fi putut schimba viaţa, dar acum este prea tîrziu!

Vizitatorul nostru tăcu o clipă. Apoi, reluă firul poveştii:

- Iată, domnule Holmes, ştii totul despre cei care trăiesc sub acoperişul meu, aşa că-mi voi continua trista întîmplare. În seara aceea, după cină, le-am vorbit lui Arthur şi lui Mary despre comoara pe care o avaeam în casa noastră. Lucy Parr, care ne adusese cafeaua, a părăsit încăperea înainte de a fi vorba de minunata diademă, dar nu sînt sigur că a închis uşa. Mary şi Arthur erau foarte curioşi şi vroiau să o vadă, însă am refuzat să deschid biroul. "E închis", le-am spus. "O, dar nu e foarte greu să-l deschizi. Eu l-am deschis nu o dată, pe cînd eram un puşti, a spus Arthur, rîzînd. Se poate deschide cu orice cheie veche!"... Băiatul meu vorbea deseori fără să gîndească, aşa că nu am dat atenţie vorbelor lui. Totuşi, cînd m-a urmat în camera mea, în seara aceea, era foarte serios. "Tată, m-a rugat, îmi poţi da 200 de lire?" "Nu, nu pot! am

răspuns supărat. Ţi-am dat deja prea mulţi bani." "Recunosc că ai fost foarte bun, a spus, dar trebuie să intru în posesia acestor bani, altfel nu voi mai călca niciodată la club." "Ceea ce ar fi foarte bine!" am replicat. "Dar, îţi spun, este o chestiune de onoare. Dacă refuzi să mă ajuţi, trebuie să găsesc alte mijloace de a obţine banii!"... Eram foarte supărat, fiindcă era a treia oară în timpul aceleiaşi luni cînd îmi cerea bani... "Nu vei obţine nimic de la mine!" i-am spus şi el a părăsit încăperea, fără să scoată o vorbă. După ce a plecat, am făcut un ocol al casei să văd dacă totul este în siguranţă. În mod obişnuit, nepoata mea face asta, dar în acea seară am vrut s-o fac eu însumi. Am zărit-o pe Mary la fereastra holului; ea a închis-o cînd m-am apropiat. "Unchiule Alec, m-a întrebat, i-ai dat voie lui Lucy să iasă în seara asta?" "Sigur că nu." "A intrat acum cîteva minute pe uşa din spate. Cred că a ieşit să se întîlnească, probabil, cu cineva. Ceva nu-mi place." "Va trebui să vorbeşti cu ea mîine dimineaţă, draga mea. Totul este închis?" "Da, unchiule Alec." "Atunci, noapte-bună, draga mea!"... Am sărutat-o pe frunte şi m-am dus spre dormitorul meu, care este alături de birou. Simţindu-mă tulburat după discuţia cu Arthur, m-am întins pe pat, dar un timp nu am putut închide ochii. În cele din urmă, am adormit. Cam pe la două dimineaţa, un zgomot din casă m-a trezit. Zgomotul m-a făcut să mă gîndesc că, parcă, închisese cineva o fereastră. M-am ridicat din pat şi am

ascultat, însă totul era cufundat în liniște. Deodată, au auzit foarte aproape zgomot de pași. Am sărit în picioare și am dat buzna în camera alăturată. Arthur stătea lîngă lampă cu diadema în mînă. O îndoia, cu toată puterea. "Arthur! am strigat, cum îndrăznești să atingi diadema?" La strigătul meu, i-a scăpat diadema din mînă și a pălit. Am ridicat-o și am observat, spre marea mea disperare, că unul dintre colțurile din aur cu trei smaralde lipsea. "Hoțule! Ai furat smaraldele. M-ai dezonorat pentru totdeauna!" i-am strigat. "Furat!" a repetat el. "Da, ești un hoț! Lipsesc trei smaralde și tocmai încercai să rupi o altă bucată!" "M-ai insultat! a zis el, încet. Nu vom mai discuta despre această problemă iar mîine dimineață voi părăsi casa." "Mai întîi voi chema poliția!" am spus. "Ești liber s-o faci, a răspuns el hotărît, dar nu le voi spune nimic. Să constate ce vor putea." În acel moment, Mary dădu buzna în încăpere; văzînd diadema în mîinile mele și uitîndu-se în ochii lui Arhtur, înțelese totul și căzu în nesimțire. Am trimis după poliție și, în timp ce așteptam, Arhtur m-a implorat: "Tată, nu-i lăsa să mă aresteze imediat. Trebuie să părăsesc casa pentru cîteva minute. E foarte important pentru mine și pentru tine." "O, vrei să fugi sau vrei să ascunzi ce ai furat!" i-am strigat. Îmi imaginez în ce postură eram! L-am rugat pe fiul meu să se gîndească nu numai la onoarea mea, dar și la persoana care îmi dăduse diadema. Am văzut însă că vorbele mele l-au lăsat

nepăsător. Inspectorul de poliţie a sosit şi Arthur a fost arestat. Am căutat pietrele în toată casa, dar nu le-am găsit nicăieri, iar Arthur a refuzat să vorbească. El refuză şi în continuare să dea vreo explicaţie, aşa că m-am grăbit să vin la dumneavoastră. Vă rog, domnule Holmes, să mă ajutaţi. Poliţia, după cîte am înţeles, nu poate face nimic în momentul de faţă.

La rîndul lui, Sherlock Holmes tăcu şi el cîteva minute. Ochii îi erau fixaţi asupra focului şi se încruntase. Mi-am dat seama că se adîncise în gînduri.

- În casa dumneavoastră intră multă lume? întrebă el, în cele din urmă.

- Nu, Sir Geroge Burnwell a fost să ne vadă de cîteva ori. Atîta tot, cred.

- Se pare că şi asta a şocat-o pe nepoata dumneavoastră?

- O, da.

- Sînteţi sigur că fiul dumneavoastră a luat pietrele?

- Desigur, eu însumi am văzut diadema în mîinile lui şi era îndoită.

- Poate încerca să o îndrepte?

- S-o îndrepte? Bancherul se gîndi o clipă. Nu, nu, nu poate fi aşa. Dacă este nevinovat, de ce tace?

- Şi de ce nu spune minciuni, dacă el este cel care a luat pietrele? Cred, domnule Holder, că teoria dumneavoastră este foarte şubredă. Un om care fură, nu se

comportă astfel. Dar, spuneţi-mi mai multe despre poliţie. Au cercetat şi-n exteriorul casei?

- Da, au examinat foarte atenţi grădina, dar n-au găsit nici o urmă de pietre.

- Se pare că acest caz nu este atît de simplu, cum poate credeţi dumneavoastră sau poliţia, spuse Holmes. Credeţi că fiul dumneavoastră s-a dus în birou, a scos diadema, a rupt o bucată, a ascuns trei pietre şi a revenit cu diadema. Mă tem că greşiţi.

- Dar de ce tace, dacă este nevinovat? spuse bancherul.

- Tocmai asta trebuie să aflăm, răspunse Holmes. Aşa că, acumdomnule Holder, vom merge împreună cu dumneavoastră acasă şi vom studia problema în amănunt. Îţi vom fi recunoscători, Watson, spuse, întorcîndu-se către mine, dacă vii cu noi.

Am acceptat imediat: eram gata întotdeauna să-mi întovărăşesc prietenul. Ca să spun adevărul, mie cazul mi se părea destul de clar. Eram sigur că fiul bancherului furase pietrele.

Holmes a tăcut tot drumul şi am observat că rămăsese îngîndurat.

* * *

După o scurtă călătorie cu trenul şi o foarte scurtă

porţiune, pe care am străbătut-o mergînd pe jos, am ajuns la Fairbank, locuinţa domnului Holder. Era o clădire mare, pătrată, la care ajungeai abătîndu-te puţin din drum. În faţă se întindea o pajişte largă. Holmes ne lăsă la uşă şi porni agale în jurul casei. Cît a lipsit el, domnul Holder şi cu mine ne-am dus în sufragerie şi l-am aşteptat. Şedeam lîngă foc cînd s-a deschis uşa şi-n încăpere intră o tînără. Era foarte palidă şi avea ochii roşii şi umflaţi. S-a apropiat de domnul Holder şi l-a întrebat cu voce scăzută.

- Ai dat ordin ca Arthur să fie eliberat?

- Nu, nu, draga mea. Situaţia trebuie mai întîi clarificată.

- Dar ştiu că el este nevinovat!!

- Atunci, de ce tace?

- Poate este supărat că-l suspectezi.

- Dar l-am văzut cu diadema în mînă!

- Poate că a vrut numai să se uite la ea. E nevinovat! E îngrozitor: dragul nostru Arthur, în închisoare! spuse ea şi izbucni în lacrimi.

- Trebuie găsite pietrele, Mary! De la Londra, împreună cu mine, a venit un domn care ne va ajuta, o linişti unchiul. Acum cercetează împrejurimile casei.

- De ce? întrebă ea, ştergîndu-şi lacrimile.

Nu avu timp să afle răspunsul, Holmes tocmai intră în cameră.

- Sper, domnule, că veţi dovedi că vărul meu,

Arthur, este nevinovat? spuse tînăra, întorcîndu-se spre el.

- Şi eu sper acelaşi lucru, răspunse Holmes, calm, scuturîndu-şi zăpada de pe cizme. Cred că sînteţi domnişoara Mary Holder. Pot să vă pun o întrebare, două?

- Desigur, domnule, dacă vă pot fi de folos...

- Dumneavoastră aţi auzit ceva astă noapte?

- Nimic, pînă în momentul în care unchiul meu a început să vorbească tare.

- Aseară, dumneavoastră aţi închis ferestrele şi uşile?

- Întotdeauna fac asta.

- Azi dimineaţă, erau închise?

- Da, erau.

- Credeţi că servitoarea, Lucy Parr, a auzit ce a spus unchiul dumneavoastră despre diademă şi că a ieşit la poartă să vorbească, poate, cu cineva?

- Toate aceste teorii sînt inutile, îi întrerupse bancherul. V-am spus că l-am văzut pe Arthur cu diadema în mînă!

- Aşteptaţi puţin, domnule Holder! îl opri Holmes, sec. Fata aceasta s-a întors pe uşa din dos?

- Da, am văzut-o cînd a intrat, spuse Mary, l-am văzut şi pe bărbatul cu care a vorbit. Îl cunosc, numele lui este Francis Prosper.

- El a stat în partea stîngă a uşii şi are un picior de lemn, rosti, ca pentru sine, Holmes.

Tînăra îl privi cu teamă, dar încercă să zîmbească.

- Sînteţi un magician, murmură ea, de unde ştiţi?

Sherlock Holmes însă nici măcar nu zîmbi.

- Acum trebuie să mă duc la etaj, dar mai întîi mă voi uita la ferestrele de jos, zise, apropiindu-se de o fereastră mare, care dădea din hol către aleea dinspre grajduri.

El o deschise şi a examinat pervazul cu lupa. Apoi se duse în birou.

- Dar uşa biroului era încuiată? întrebă.

- Uitaţi cheia, spuse bancherul. Este cheia unui dulap vechi. Am găsit-o ulterior pe masă.

Sherlock Holmes luă cheia şi deschise biroul.

- Este o broască, văd, care funcţionează fără să facă zgomot şi de aceea n-aţi auzit nimic noaptea. Să ne uităm la diademă.

O scoase din casetă şi o puse pe masă. Un colţ în care erau trei pietre fusese rupt.

- Acum, domnule Holder, spuse Holmes, arătînd spre diademă, acesta este un colţ identic cu cel care s-a pierdut. Vă rog să-l rupeţi.

Bancherul fu şocat:

- O, domnule Holmes, dar nu pot face asta...

- Atunci, voi încerca eu.

Holmes luă didema în mînă şi încercă să îndoaie colţul, apoi să-l rupă, dar fără rezultat.

- Nu, nu pot face nimic, deşi am degete puternice, spuse. Îmi va lua mult timp să-l rup. Şi, dacă reuşesc să-l rup, se va auzi un zgomot ca o împuşcătură de pistol. Dar în noaptea aceea n-aţi auzit nici un zgomot, domnule Holder.

- Cred că am auzit pe cineva închizînd o fereastră, dar alt zgomot n-am auzit, răspunse bancherul.

- Care este părerea dumneavoastră, domnişoară Holder? întrebă Holmes, răsucindu-se către tînără.

- Trebuie să mărturisesc că în acest caz nu mai înţeleg nimic, recunoscu ea.

- Încă o întrebare, domnule Holder, spuse Holmes. Cînd l-aţi văzut, fiul dumneavoastră era încălţat în pantofi?

- Da, cred că da.

- Vă mulţumesc. Acum îmi voi continua treaba afară. Sper ca în curînd să clarific lucrurile.

Holmes se duse singur afară şi lipsi o oră sau ceva mai mult. Cînd se întoarse în cele din urmă, cizmele îi erau din nou pline cu zăpadă.

- Cred că am văzut tot ce era de văzut, spuse el, şi mă voi întoarce acasă.

- Dar pietrele, domnule Holmes! Unde sînt?

- Asta nu vă pot spune.

- O, ce-o să-i spun clientului meu! începu bietul bancher să se tînguie de disperare. Sînt pierdut! Şi Arthur? Cu el ce se va întîmpla?

- Dacă veniţi la Londra mîine dimineaţă, între orele nouă şi zece, voi încerca să clarific totul. La revedere. Poate voi reveni aici după amiază.

Am văzut că prietenul meu ajunsese deja la o concluzie, aşa că, pe drum, la întoarcere, am încercat să-l trag de limbă, dar el schimba mereu vorba. Ajunşi acasă, Holmes s-a dus direct în camera sa. Cîteva minute mai tîrziu, veni în sufragerie, îmbrăcat ca un vagabond.

- Cred că merge, spuse, uitîndu-se în oglinda de deasupra şemineului. Îmi pare rău,dar nu poţi veni cu mine, Watson. Sper să mă întorc în cîteva ore.

Luă un sandwich în fugă şi ieşi din cameră.

* * *

Prietenul meu s-a întors după vreo două ore. Ţinea în mînă o gheată veche şi am băgat de seamă că era bine dispus.

- Am venit pentru cîteva minute, mă avertiză, numai cît să-mi schimb hainele şi să-ţi spun că, probabil, mă voi întoarce tîrziu. I-am făcut o vizită prietenului nostru, domnul Holder, deşi n-am trecut pe la casa lui. Este o problemă foarte interesantă, Watson. Însă nu pot pierde timpul pe aici.

Am observat că Holmes era foarte încîntat; îi sclipeau ochii şi faţa nu-i mai era palidă ca de obicei.

Un minut după asta, am auzit uşa închizîndu-se în hol, în urma lui.

L-am aşteptat pînă la miezul nopţii, apoi m-am dus să mă culc. N-am fost surprins, pentru că deseori s-a întîmplat ca Holmes să nu vină acasă cîteva zile. Nu ştiu la ce oră s-a întors, dar a doua zi dimineaţa, intrînd în sufragerie pentru micul dejun, îl găsii deja la masă, cu o ceaşcă de cafea într-o mînă şi cu un ziar în cealaltă.

- Îmi pare rău, am început să mănînc fără tine, Watson, mă întîmpină el, dar prietenul nostru, bancherul, va fi aici foarte curînd.

- Ai rezolvat problema? Pînă să răspundă, se făcu auzit clopoţelul.

- Cum îţi spuneam, a venit, spuse Holmes.

Era, desigur, domnul Holder. În această dimineaţă arăta destul de îmbătrînit. Faţa îi era foarte palidă şi chiar şi părul arăta mai albit.

- Nu ştiu de ce, dar sînt foarte obosit, începu el. În urmă cu două zile, eram un om foarte fericit. Aveam un fiu şi o nepoată, care era ca o fiică pentru mine. Acum sînt singur şi dezonorat. Nepoata, Mary, a plecat din casa mea. Azi dimineaţă, nu mai era în camera ei, am găsit un bileţel, care îmi era adresat: "Dragă unchiule - simt că ţi-am pricinuit necazuri. Nu mai pot fi fericită la acest gînd, în casa ta, şi de aceea trebuie să te părăsesc. Nu încerca să mă găseşti. A ta, Mary." O, domnule Holmes,

simt că înnebunesc!

- Sfîrşitul necazurilor dumneavoastră este foarte aproape, domnule Holder, răspunse Holmes. Dacă vreţi să vă recăpătaţi smaraldele, trebuie să plătiţi trei mii de lire sterline pentru ele. Credeţi că este prea mult?

- Nu, nu, sînt gata să plătesc mult mai mult. Dar ce vrea să însemne asta?

Holmes nu luă în seamă întrebarea bancherului.

- Trei mii este destul, spuse el, liniştit. Semnaţi acest cec, vă rog. Uitaţi un stilou.

Bancherul semnă cecul fără un cuvînt.

Holmes se ridică şi scoase din birou o mică bucată triunghiulară din aur cu trei smaralde.

- Sînt salvat! Sînt salvat! strigă bancherul şi vru să ia smaraldele, dar Holmes nu-l lăsă.

- Domnule Holder, spuse el rece, mai întîi trebuie să vă duceţi şi să-i cereţi scuze fiului dumneavoastră, care este un tînăr deosebit.

- Vreţi să spuneţi că Arhtur este nevinovat?

- Aşa v-am spus ieri şi o repet azi.

- Atunci mă voi duce imediat la el, să-i dau vestea cea bună!

- Ştie deja. Astă noapte am discutat cu el şi i-am spus eu însumi. El a adăugat numai cîteva detalii.

- Ştiţi ceva şi despre Mary? întrebă bancherul.

- Ei bine, spuse Holmes, în primul rînd trebuie să vă

spun că nepoata dumneavoastră, Mary a fugit cu Sir George.

- Mary a mea? Imposibil!

- Îmi pare foarte rău, dar aşa e. Omul ăsta este o lichea şi nici fiul dumneavoastră, nici nepoata dumneavoastră nu-i cunosc adevăratul caracter. Tînăra dumneavoastră nepoată are încredere în cuvintele lui şi-l iubeşte.

- Nu poate fi adevărat, nu poate fi adevărat! repetă bancherul.

- Să vă spun ce s-a întîmplat în casa dumneavoastră în acea noapte? întrebă Holmes. Nepoata dumneavoastră s-a gîndit că v-aţi dus la culcare şi a coborît să vorbească puţin cu Sir George, la fereastra dinspre spre aleea care duce la grajduri. I-am văzut urmele pe zăpadă. Ea i-a spus despre diademă iar el i-a dat unele instrucţiuni. Cînd Mary v-a văzut coborînd, a închis fereastra şi v-a întrebat despre servitoare, despre Lucy. Fiul dumneavoastră, Arthur, s-a dus la culcare, după ce a stat de vorbă cu dumneavoastră. Dar n-a putut adormi, cu gîndul la datoriile pe care le avea. Deodată a auzit paşi pe coridor. S-a ridicat şi, privind afară, a văzut-o pe verişoara sa, pe Mary. Spre surprinderea lui, ea s-a dus în biroul dumneavoastră... O clipă mai tîrziu, Mary a ieşit din cameră cu diadema în mînă. A coborît, a deschis fereastra din hol şi a dat cuiva diadema. Apoi a închis fereastra şi, grăbită, s-a înapoiat în camera ei. Arthur a coborît în fugă, a deschis fereastra şi

a sărit afară, în zăpadă, în picioarele goale. L-a văzut pe Sir George şi a fugit după el. S-au bătut, fiul dumneavoastră trăgînd de o parte a diademei, iar duşmanul său de cealaltă parte. Arthur l-a lovit pe Sir George şi l-a plesnit peste ochi. Apoi, deodată, un colţ al diademei a cedat şi Arthur s-a întors cu partea rămasă în mîinile lui. Cînd i-aţi apărut dinainte, tocmai încerca s-o înaţi insultat, dar nu vă putea spune adevărul, pentru că el o iubeşte pe nepoata dumneavoastră şi ştie cît vă este de dragă.

- Acum înţeleg de ce ea, cînd a văzut diadema, a leşinat! exclamă bancherul. Şi bietul meu băiat mi-a cerut voie să iasă cîteva minute pentru că spera să găsească colţul care lipsea după scena bătăliei!

- Cînd am ajuns la casa dumneavoastră, continuă Holmes, m-am dus imediat primprejur. Speram să găsesc ceva urme în zăpadă. La uşa din spate, o femeie stătuse de vorbă cu un bărbat, care are un picior de lemn. Ştiu asta după urma rămasă pe zăpadă. Pe aleea care duce spre grajduri, am putut desluşi o poveste foarte lungă. Erau două rînduri de urme, un rînd de urme care aprţineau unui bărbat încălţat şi altul, al unui bărbat desculţ. Am putut observa că omul încălţat stătuse îndelung lîngă fereastra din hol. Apoi m-am dus la celălalt capăt al aleii şi, imediat, am găsit scena luptei, fiindcă, în zăpadă, am zărit cîteva picături de sînge. Întorcîndu-mă în casă, am examinat pervazul ferestrei din hol şi am văzut că pe acolo

trecuşe bărbatul desculţ. Atunci am înţeles totul. Un bărbat a aşteptat afară şi cineva i-a dat diadema pe fereastră. Fiul dumneavoastră a văzut scena, a fugit după hoţ şi s-a luptat cu el. S-a întors cu diadema, dar hoţul avea bucata care lipseşte. Acum se pune întrebarea: Cine i-a dat-o? Putea fi ori nepoata dumneavoastră ori servitoarea. Deorece fiul dumneavoastră a refuzat să vă dea vreo explicaţie, era clar că el acoperea pe cineva. Cine putea fi?... V-aţi amintit că aţi văzut-o pe nepoata dumneavoastră la fereastră, înainte de-a vă duce la culcare. Mi-aţi spus că ea a leşinat, cînd a revăzut diadema. Nu era greu de ghicit că Arthur o acoperea pe Mary, mai ales că o iubeşte. Dar cine era hoţul? Aţi spus că aveţi cîţiva prieteni şi că numai Sir George venea în casa dumneavoastră. Ştiam despre el că nu este un om în care să ai încredere. Deci eram sigur că el furase pietrele... Sir Geroge se simţea în siguranţă, fiindcă ştia că Arthur o iubea pe nepoata dumneavoastră. Ei bine, m-am deghizat în vagabond, m-am dus acasă la Sir George, am vorbit cu servitorul lui şi am aflat că stăpînul său se lovise la cap cu o seară înainte. Apoi, cu cîţiva şilingi am cumpărat de la acest servitor o pereche de ghete, care îi aparţineau lui Sir George. Cu aceste ghete, am venit la casa dumneavoastră, domnule Holder, şi am constatat că ele se potriveau cu urmele din apropierea ferestrei şi cu cele de pe alee.

- Într-adevăr, am zărit un vagabond aseară pe alee,

exclamă bancherul.

- Dar nu m-aţi recunoscut, zîmbi Holmes. Apoi, m-am dus la Sir George, i-am spus întreaga poveste, în cele mai mici amănunte. S-a înfuriat şi s-a năpustit la mine cu un cuţit, dar am fost mai iute decît el, aşa că l-am ţintuit cu pistolul, înainte ca el să aibă timp să mă lovească. Astfel, l-am făcut să-mi spună ce făcuse cu smaraldele. Mi-a mărturisit că le vînduse şi mi-a dat adresa celui care le cumpărase. După plecarea mea la adresa aflată, cred că imediat, el a convins-o pe nepoata dumneavoastră să părăsească casa şi au fugit amîndoi. Ei bine, sfîrşitul acestei poveşti este clar. Am căpătat smaraldele contra sumei de 3000 de lire şi apoi m-am dus să-l văd pe fiul dumneavoastră, să-i povestesc totul. Poliţia l-a pus în libertate şi acum trebuie să fie acasă.

- Mi-aţi salvat onoarea, domnule, zise bancherul, ridicîndu-se. Nu găsesc cuvinte să vă mulţumesc. Acum trebuie să mă duc la fiul meu şi să-i cer scuze că am fost nedrept faţă de el.

- Vino, Watson, spuse prietenul meu întorcîndu-se, către mine, după ce clientul nostru plecă. Sarcina noastră s-a încheiat şi, dacă nu ai nimic împotrivă, hai să facem o plimbare.

STEAUA DE ARGINT

- Cred, Watson, că va trebui să plec la Dartmoor, mi s-a adresat Holmes într-o dimineaţă, la micul dejun.

Ştiam că prietenul meu, cînd vorbea de Dartmoor, se gîndea la strania dispariţie a calului favorit al Cupei Wessex.

- Mi-ar place să merg cu tine, i-am spus.

- Dragă Watson, aş fi încîntat să vii cu mine. În tren, putem să discutăm cele întîmplate acum cîteva zile la Dartmoor.

O oră mai tîrziu ne găseam în vagonul de clasa I spre Tavistock, un mic orăşel din inima Dartmoor-ului. Cîtva timp, Holmes a stat şi s-a uitat la stiva de ziare care tocmai fuseseră aduse în gară. Apoi începuse să-şi fumeze pipa în linişte. Am văzut că era adîncit în gînduri şi n-am vrut să-l tulbur.

Deodată, s-a întors către mine.

- Cred că ai auzit deja de dispariţia calului *Steaua de argint* şi de tragica moarte a antrenorului său? a întrebat el.

- Da, am auzit, i-am răspuns. Am văzut cîteva ziare. Dar spune-mi mai multe despre acest caz, Holmes.

- Ei bine, marţi seara, am primit două telegrame -

una de la colonelul Ross, proprietarul calului, şi cealaltă de la inspectorul Gregory, care se ocupă de acest caz.

- Dar azi este deja joi dimineaţa, l-am întrerupt. De ce nu ai plecat ieri?

- Dragul meu Watson, nu-mi pierd timpul. Am aflat multe şi acum am intenţia să-ţi le spun, a zis Holmes, punînd ziarul deoparte. *Steaua de argint*, a început el, are patru ani şi a luat pe rînd toate premiile. Se ştie că pe acest cal s-au pus sume mari de bani şi, prin urmare, existau mulţi, printre proprietarii de cai, care aveau mare interes să-l facă să dispară acest cal. Desigur, colonelul a înţeles asta foarte bine şi a luat toate măsurile posibile pentru a-şi păzi calul. L-a ţinut în grajdurile proprii din apropierea Tavistock-ului. Antrenorul, John Straker, a fost în serviciul colonelului timp de cinci ani, ca jockeu, şi timp de şapte ani, ca antrenor, şi întotdeauna s-a dovedit un servitor bun, cinstit. În afară de el, mai erau doar trei grăjdari tineri, care-l ajutau să aibă grijă de cai. Unul dintre băieţi rămînea peste noapte, în timp ce ceilalţi doi dormeau în podul cu fîn. Toţi sînt băieţi buni şi cinstiţi. John Straker locuia împreună cu soţia sa într-o căsuţă, cam la 200 de yarzi de grajduri. Copii nu aveau şi ţineau numai o servitoare. Ţinutul din jur era foarte pustiu, doar cam la o jumătate de milă spre nord erau cîteva căsuţe; Tavistock se întinde cam două mile spre vest şi cam la două mile distanţă spre ţinutul întins, acoperit cu

vegetaţie, arbuşti, unde se găsesc marile grajduri Capleton, care aparţin Lordului Backwater. Antrenorul se numea Silas Brown. Tot ţinutul din jur este plin de vegetaţie... În seara nenorocirii - continuă Holmes - caii erau neliniştiţi şi li s-a dat apă, ca de obicei, iar grajdurile au fost încuiate la ora nouă. Unul dintre băieţi a rămas acolo, în grajduri, iar ceilalţi doi s-au dus în casa antrenorului, să cineze. La cîteva minute după ora nouă, servitoarea lui Straker a mers la grajduri cu cina pentru Ned Hunter, băiatul de serviciu. În ziua aceea, a servit carne de berbec condimentată. Fata avea o lanternă la ea, fiindcă era întuneric şi cărarea ducea spre o pădurice. Cînd era foarte aproape de grajduri, deodată, a apărut un om din întuneric şi a obligat-o să se oprească. De cum s-a apropiat, a văzut că acesta ţinea în mînă un băţ gros, că faţa lui era palidă şi arăta foarte agitat; era sigură că nu este vreun lucrător de-acolo... "Poţi să-mi spui unde mă aflu? a întrebat-o el. M-am rătăcit şi mă pregăteam să-mi petrec noaptea în pădurice, cînd am văzut lumina lanternei." "Te afli lîngă grajdurile colonelului Ross!" a spus ea... "O, desigur! Ce noroc! a zis el. Ştiu că acolo doarme un grăjdar în fiecare noapte. Poate aceasta este cina lui. Acum, ascultă-mă. Dacă vrei ceva bani pentru o rochie nouă, dă-mi mie mîncarea lui!" şi omul a scos din buzunar o bancnotă... Fata era atît de speriată, încît a fugit spre grajduri. Fereastra prin care îi dădea întotdeauna mîncarea

băiatului era deschisă şi Ned Hunter şedea la o măsuţă. Servitoarea a început să-i povestească întîlnirea aceea neaşteptată, cînd străinul s-a apropiat de ei. "Bună seara! le-a spus el. Vreau să vorbesc ceva cu tine, băiete." Şi, pe cînd vorbea, fata a observat că avea în mînă un pachet învelit în hîrtie. "Ce treabă ai pe-aici?" a întrebat băiatul. "Sînt cîţiva cai aici, care participă la Cupa Wessex. Spune-mi, care este favoritul?" "Deci tu eşti unul dintre acei blestemaţi de spioni! strigă băiatul. Pleacă de aici!" Cu aceste cuvinte, se repezi să dezlege cîinele... Fata fugi către casă, dar se uită înapoi şi văzu că omul se aplecase pe fereastră. O clipă mai tîrziu, cînd Hunter ieşi în goană cu cîinele, el dispăruse şi, deşi băiatul alergă de jur împrejurul clădirii, nu găsi nici o urmă.

- O clipă! am spus. Cînd Hunter s-a dus să dezlege cîinele, a lăsat uşa descuiată în urma lui?

- Excelent, Watson, excelent! a murmurat însoţitorul meu. Acest punct este, desigur, foarte important. Băiatul a încuiat uşa iar fereastra este atît de mică, încît un om nu poate intra prin ea. Straker a devenit foarte agitat, cînd servitorul i-a spus de vizita străinului. La ora unu dimineaţa, s-a dus brusc să se îmbrace. Soţiei i-a spus că nu poate dormi. Vroia să se plimbe prin grajduri şi să vadă dacă totul este în regulă. Deşi ea l-a rugat să nu se ducă, pentru că ploua, el şi-a pus mantaua şi a ieşit. Doamna Straker l-a aşteptat un timp, dar în cele din urmă a

adormit. Cînd s-a trezit, la şapte dimineaţa, soţul ei nu se întorsese încă. Doamna Straker şi servitoarea s-au dus imediat la grajduri. Au găsit uşa deschisă, iar boxa calului *Steaua de argint*, goală. Antrenorul nu era acolo; Hunter dormea dus în scaunul său de lîngă fereastră. I-au trezit pe cei doi băieţi care dormeau în pod, i-au întrebat unde este *Steaua de argint*, dar aceştia, uimiţi de lipsa calului, recunoscură că au avut parte de un somn adînc şi nu au auzit nimic. Privindu-l pe Hunter, au ajuns la concluzia că fusese drogat. În starea în care se afla, nu puteau face nimic cu el... Cele două femei şi băieţii au ieşit să caute antrenorul şi calul. S-au gîndit că, poate, Straker îl luase pentru un antrenament matinal. Cam la un sfert de milă de grajduri, au văzut mantaua lui Straker pe un boschet şi, ceva mai în colo, i-au găsit corpul. Fusese lovit la cap rău de tot şi avea o rană la piciorul stîng - o tăietură făcută cu un instrument foarte ascuţit. Era clar că Straker se apărase, fiindcă în mîna dreaptă ţinea un mic cuţit şi o eşarfă din mătase neagră. Servitoarea a recunoscut-o imediat, o văzuse la străin. Lîngă cadavrul lui Straker erau urme de copite de cal, dar şi animalul dispăruse. Resturile de la cina grăjdarului au fost trimise la un laborator chimic şi-n ele s-a găsit o mare cantitate de opiu. Grăjdarul era sigur că străinul fusese cel care adăugase drogul în friptura sa de berbec, pe cînd stătea la fereastră. Acestea sînt faptele... Acum îţi voi spune ce a făcut poliţia. Inspectorul

Gregory l-a găsit şi l-a arestat pe străinul din pădurice. Numele său este Fitzroy Simpson. El nu a negat că venise la Dartmoor pentru că spera să obţină unele informaţii cu privire la caii colonelului Ross. De asemenea, intenţiona să viziteze grajdurile Capleton. Cînd şi-a văzut eşarfa, a pălit şi n-a putut explica de ce fusese găsită în mîna celui mort. A spus că o pierduse prin pădurice. De asemenea, avea şi un băţ foarte gros la el.

- Şi ce gîndeşte inspectorul Gregory despre asta? am întrebat.

- El este sigur că Fitzroy Simpson l-a drogat pe băiat, a deschis uşa grajdurilor şi a lăsat calul să iasă, pentru că vroia să-l ascundă undeva. Antrenorul a fugit după hoţ, l-a ajuns din urmă şi s-au luptat. Simpson l-a ucis pe Straker cu ciumagul. Apoi, a ascuns calul într-un loc secret şi, poate, animalul a fugit de el acum hoinăreşte pe undeva, prin pădurice. Dar toate astea nu mi se par verosimile.

* * *

Cînd am ajuns la Tavistock era seară. Inspectorul Gregory şi colonelul Ross ne aşteptau la gară.

- Mă bucur că aţi venit, domnule Holmes, a spus colonelul, deşi trebuie să spun că inspectorul a făcut totul pentru a găsi criminalul şi a-mi recupera calul.

- Cred că Fitzroy Simpson este omul nostru, a

remarcat inspectorul, pe cînd ne îndreptam spre casa colonelului Ross. Dovada împotriva lui este foarte puternică. Am aflat că era foarte interesat ca *Steaua de argint* să dispară, fiindcă mizase pe alt cal.

- Şi ce a spus despre hîrtia pe care vroia să o dea grăjdarului? a întrebat Holmes.

- O, era o bancnotă de zece lire. Am găsit-o în buzunarul lui.

- Şi despre eşarfă?

- N-am putut sau n-a vrut să explice de ce a fost găsită în mîna mortului. A spus numai că a pierdut-o.

- Şi despre cuţitul lui Straker? Îţi aminteşti că era pătat de sînge. Aţi găsit vreo rană la omul acela care se numeşte Simpson?

- Nu, n-am găsit, a răspuns inspectorul, şi asta pare, desigur, ciudat.

- Mai există un grajd la Capleton, după cîte ştiu, a spus Holmes. Credeţi că *Steaua de argint* poate fi acolo?

- Aşa credem, a răspuns afirmativ inspectorul Gregory. Ştiu că ei aveau interesul ca *Steaua de argint* să dispară, calul lor fiind al doilea pe lista favoriţilor. În plus, John Straker şi Silas Brown, antrenorul de la Capleton, nu erau în relaţii bune. Am vizitat grajdurile, dar n-am dat peste *Steaua de argint*.

* * *

- Vrei să-mi arăţi ce ai găsit în buzunarele lui Straker, inspectore? l-a rugat Holmes, o jumătate de oră mai tîrziu, în camera colonelului.

Detectivul a pus o lădiţă pe masă, a descuiat-o şi a scos o cutie de chibrituri, o bucăţică de lumînare, un ceas de argint cu lanţ de aur, ceva bani, cîteva hîrtii şi un cuţit cu lama foarte ascuţită.

- Acesta este un cuţit foarte neobişnuit, remarcă Holmes, examinîndu-l. Şi are pete de sînge pe el. Trebuie să fie cuţitul găsit în mîna antrenorului. Uită-te la el, Watson, şi spune-mi ce crezi.

- Asemenea cuţite sînt utilizate numai în cazul unor operaţii foarte delicate, am replicat.

- Aşa cred. E foarte curios că Straker l-a luat cu el în seara aceea.

- Doamna Strker mi-a spus că văzuse cuţitul pe masa de toaletă, cu cîteva zile înainte de această tragedie, a spus inspectorul. Poate era singura armă pe care o găsise în acel moment.

- E foarte curios, a repetat Holmes, meditînd. Acum, să examinăm hîrtiile... Hmm, chitanţe, văd.

Şi Holmes le citi, una cîte una. Cîteva minute rămase tăcut.

- Să mergem în pădurice, a zis el, în cele din urmă. Vreau să văd locul în care a fost găsit corpul.

Cînd am ajuns la acea groapă, inspectorul Gregory

i-a înmînat lui Holmes o pungă:

- Am aici una dintre cizmele lui Straker, unul dintre pantofii lui Simpson şi o potcoavă a calului *Steaua de argint*. M-am gîndit că ar putea să vă fie de vreun folos.

- Dragă inspectore, este de-a dreptul minunat! a exclamat prietenul meu, punînd potcoava în buzunar. Apoi a examinat cu mare atenţie terenul şi a comparat cizma cu urmele din apropierea locului în care căzuse Straker.

- Acum, Watson şi cu mine ne vom plimba puţin pe terenul acesta plin de arbuşti a hotărît Holmes. Voi lua potcoava cu mine, ca să-mi poarte noroc.

Colonelul Ross, care manifesta unele semne de nelinişte în timp ce Holmes examina locul, se uita acum la ceasul său.

- Trebuie să elimin numele calului meu de pe lista Cupei? a întrebat el. Vreau să ştiu asta.

- Sigur că nu, i-a spus Holmes. Nu trebuie să schimba Curînd voi fi înapoi şi poate voi putea să vă spun ceva despre calul dumneavoastră.

- Vă mulţumesc, a zis colonelul, sec. Vom fi în casa bietului Straker, cînd vă veţi termina plimbarea.

El se întoarse cu inspectorul, în timp ce Holmes şi cu mine porniram agale de-a lungul păduricii.

- Acum, spuse prietenul meu, voi lăsa deoparte, pentru un timp, întrebarea: Cine l-a ucis pe John Straker? Încerc să găsesc calul. Să revenim asupra faptelor. Această

parte a pădurii este îndesită, dar în direcţia Capleton este o vale foarte lungă, care, trebuie să fi fost umedă luni noaptea pentru că plouase. Dacă, să presupunem, calul s-a dus la Capleton, a traversat valea şi-i vom găsi urmele.

După cîteva minute de plimbare, am ajuns la acea vale şi acolo, în noroiul moale, am văzut urmele potcoavelor. Potcoava noastră se potrivea exact. Am traversat valea şi am străbătut un sfert de milă de teren uscat. Dar şi-n cealaltă vale am găsit urme - foarte aproape de Capleton. De data asta, am văzut urmele unui om alături de urmele calului.

- Calul a fost singur înainte de-a ajunge la această vale, am spus.

- Ei bine, să mergem după aceste urme duble şi curînd vom vedea unde conduc. Ha! Acolo sînt porţile grajdurilor Capleton. Deci, am avut dreptate. Şi aici este domnul Silas Brown, dacă nu mă înşel.

Pe cînd Holmes spunea asta, pe poartă s-a zărit un om mai în vîrstă.

- Ce căutaţi pe aici? strigase el, răuvoitor.

- Să stăm de vorbă cu dumneavoastră zece minute, stimate domn, i-a răspuns Holmes, pe un ton amabil.

- N-am timp să stau de vorbă cu nimeni. Nu dorim străini pe aici. Plecaţi sau pun cîinele pe voi!

Holmes a păşit înainte, i-a şoptit ceva la ureche. Silas Brown s-a înroşit de furie:

- E o minciună, e o minciună!

- Foarte bine, se arătase de acord Holmes. Vrei să vorbim despre această afacere aici sau intrăm?

- O, veniţi atunci înăuntru! l-a chemat omul supărat.

Holmes zîmbea.

- Nu te vom reţine mult, Watson, a zis el urmîndu-l pe Silas Brown în casă.

După 20 de minute, prietenul meu ieşi pe poartă însoţit de Brown. Faţa antrenorului era palidă, mîinile îi tremurau şi se vedea clar că-i este teamă de Holmes:

- Voi face ce mi-aţi spus, domnule, puteţi avea încredere în mine...

Prietenul meu se uită la el cu atenţie:

- Foarte bine. Cred că mă pot baza pe dumneata acum. Vei avea mîine un semn de la mine. La revedere... Omul este o lichea, dar este şi un laş, spuse Holmes, pe cînd ne întorceam spre casa colonelului.

- La el este calul, deci?

- A negat la început, dar cînd i-am demonstrat tot ce-a făcut, s-a speriat. Vezi, el crede că în dimineaţa aceea eu l-am urmărit. I-am spus că el văzuse *Steaua de argint* pe lîngă pădurice şi pentru că ştia că era singurul cal care putea întrece calul pe care pariase el, s-a hotărît să-l ascundă pînă se încheie concursul şi l-a luat la Capleton. Nu mi s-au părut limpezi faptele, dar am ghicit diferite amănunte, văzînd urmele de pe lîngă pădurice. Brown era

speriat de moarte. M-a rugat să nu-l denunţ la poliţie.

- Dar inspectorul a fost în grajdurile lui, am spus.

- O, Brown, acest impostor bătrîn, ştie cum să ascundă un cal. Trebuie să te rog, Watson, să nu-i spui încă nimic colonelului Ross. Vreau să aştept ziua cursei.

- Desigur, am răspuns, dar ce soluţie găsim pentru John Straker? Cine l-a ucis?

- Curînd vom afla şi asta.

Cînd ne-am apropiat de grajdurile colonelului Ross, Holmes s-a adresat unuia dintre băieţii care trebăluiau prin curte:

- Aveţi nişte oi pe aici, cred...

- Da, domnule, i-a răspuns băiatul.

- Aţi observat ceva neobişnuit la ele în ultimul timp?

- Ei bine, domnule, nimic deosebit, doar că trei dintre ele merg şchiopătînd.

Am sesizat că Holmes era foarte încîntat de acest răspuns.

- Ce boală stranie! a exclamat el, frecîndu-şi mîinile. Inspectorul Gregory trebuie neapărat să dea atenţie acestui fapt şi, totodată, altui lucru curios: De ce cîinele nu a lătrat noaptea, cînd a fost furat calul? Colonelul Ross şi inspectorul Gregory au fost foarte uimiţi, cînd Holmes le-a spus că ne întoarcem în seara aceea la Londra.

- Deci aţi renunţat la speranţa de-a găsi ucigaşul bietului Straker? a întrebat dezamăgit colonelul.

Holmes a ridicat din umeri:

- Sînt multe probleme! Totuşi, sper că marţi calul dumneavoastră va fi la start, iar jockeul dumneavoastră trebuie să fie gata să-l călărească. Cred că vă ştiţi bine animalul şi-l puteţi recunoaşte.

Colonelul s-a înfuriat.

- Şi un copil poate recunoaşte *Steaua de argint*, cu fruntea sa cea albă! a exclamat el. Trebuie să spun că sînt foarte dezamăgit, domnule Holmes. Îmi vorbiţi de cal, dar nu-mi spuneţi unde este. Iar ucigaşul lui Straker n-a fost găsit.

Drept răspuns, prietenul meu a dat din nou din umeri.

Cîteva minute mai tîrziu, am părăsit casa colonelului şi ne-am întors la gara Tavistock, să prindem trenul de Londra.

* * *

Patru zile mai tîrziu, prietenul meu şi cu mine ne-am dus să vedem cursele pentru Cupa Wessex. Acolo ne-am întîlnit cu colonelul Ross. Faţa sa era foarte gravă, iar vocea, foarte seacă.

- N-am auzit nimic despre calul meu, domnule Holmes, s-a plîns el. Numele lui este pe listă, dar unde este el? Cursa începe în cîteva minute!

- Bine, bine, să urmărim cursa, a răspuns prietenul meu liniştit. Aici sînt cei şase cai care urmează să alerge şi dacă nu greşesc, îl zăresc pe jockeul dumneavoastră pe unul dintre ei.

- E, desigur, jockeul meu. Poartă culorile mele, roşu şi negru, a strigat colonelul, foarte agitat. Dar unde mi-e calul? Nu văd *Steaua de argint*. Calul acela nu are păr alb pe trup! Este un cal murg!

- Ei bine, să vedem cum evoluează, a spus Holmes foarte, calm.

De pe locurile noastre am putut vedea totul foarte clar. Un timp, cei şase cai au alergat foarte strîns; dar cînd au ajuns spre punctul final, deodată, murgul a luat-o înainte şi şi-a depăşit rivalii.

- Nu înţeleg nimic, s-a aprins colonelul. Domnule Holmes, ai ţinut secretul destul timp. Te rog, explică-mi ce înseamnă toate astea!

- Veniţi să vedeţi calul, a spus Holme, rîzînd şi conducîndu-l spre grajduri. Veţi recunoaşte *Steaua de argint* de îndată ce-i veţi spăla faţa şi piciorele cu alcool. Acum cîteva zile am găsit calul în mîinile unui escroc şi l-am obligat să-l aducă la concurs.

Pentru un moment, colonelul a fost prea surprins ca să vorbească; stătea şi se uita la cal.

- Mi-aţi făcut un mare serviciu, domnule Holmes... a spus el, în cele din urmă. Dar îmi veţi mai face un mare

serviciu, dacă îl veţi găsi pe ucigaşul lui John Straker.

- L-am şi găsit...

- Atunci, unde este? a strigat colonelul.

- Ucigaşul stă în spatele dumneavoastră.

Holmes s-a întors şi-a pus mîna pe gîtul calului.

- Calul?! a exclamat colonelul.

- Da, calul. Şi şi-a ucis antrenorul fiind în autoapărare. John Straker nu a meritat încrederea dumneavoastră, după cum veţi vedea.

* * *

Un timp am stat în biroul colonelului Ross, gata să-l ascultăm pe Holmes.

- Cînd am citit toate rapoartele poliţiei în ziare, am socotit că Fitzroy Simpson era criminalul, a început el. Dar atunci mi-am amintit deodată de cina băiatului de la grajduri - friptura de berbec. Ştiţi că opiul are un gust special. Iar friptura de berbec este o mîncare foarte potrivită într-un asemenea caz, pentru că poate masca gustul opiului. Cînd cina a fost trimisă la grajd din bucătăria lui Straker, am început să-l suspectez pe el ca fiind cel care l-a drogat pe băiat, pentru că Simpson nu avea cum să ştie că în seara aceea se servea friptură de berbec condimentată. Apoi m-am gîndit la cîine. Cineva intrase în grajduri şi scosese calul. De ce nu a lătrat

cîinele? Există un singur motiv; omul care făcuse asta nu era un străin, era cineva pe care cîinele îl cunoştea bine. Am auzit de multe cazuri în care antrenorii au cîştigat sume mari de bani, pentru că nu-şi lăsau proprii cai să cîştige. Ei sînt plătiţi pentru asta de rivalii bogaţi ai stăpînilor lor. Cînd am citit chitanţele găsite în buzunarele lui Straker, am văzut că el avea datorii mari şi, deci, mare nevoie de bani. Atunci am fost sigur că Straker se hotărîse să obţină banii pe o cale necinstită. Dar cum?... Vă amintiţi de cuţitul neobişnuit din mîna lui Straker. Doctorul Watson ne-a spus că asemenea cuţite sînt folosite în cazul unor operaţii delicate. Ei bine, am hotărît că antrenorul vrusese să-l folosească în noaptea aceea pentru o operaţie foarte delicată. Trebuie să ştiţi că este posibil să faci o mică crestătură la tendoanele piciorului unui cal, fără să laşi vreo urmă. Calul începe să şchiopăteze şi proprietarul nu-şi poate explica motivul.

- Şi am avut încredere în excroc în toţi aceşti ani! a spus colonelul.

- Vă amintiţi că Straker avea o bucăţică de lumînare şi o cutie de chibrituri în buzunarul său, a continuat Holmes, liniştit. Era clar că avusese nevoie de lumină pe o noapte atît de întunecată. Dar calul putea să facă zgomot în grajduri şi să-i scoale pe cei doi băieţi care dormeau în podul cu fîn. Aşa că el s-a hotărît să scoată calul. Se pare că Simpson, cînd a fugit speriat de cîine, şi-a

pierdut eşarfa, iar Straker a ridicat-o probabil pentru a lega piciorul animalului. Apoi el şi-a scos mantaua pentru a-şi îndeplini delicata misiune şi a condus calul în vale. Acolo, a aprins un chibrit, dar, probabil, animalul s-a speriat de lumina apărută brusc şi a fugit. Iar pe antrenor l-a lovit în tîmplă îcu potcoava. Omul a căzut şi cuţitul pe care îl ţinea în mînă i-a tăiat piciorul.

- Remarcabil! recunoscu colonelul. Remarcabil! Dar cum ai putut ghici că Straker voise să taie tendoanele calului?

- Am auzit de asemenea trucuri, a răspuns Holmes, dar am înţeles că unui om ca Straker îi trebuia o oarecare practică înainte de a se hotărî să facă asa ceva. Mi-am amintit că aveţi nişte oi aici, am întrebat de ele şi astfel m-am lămurit. Straker făcuse încercări, ca să fie sigur de succes.

- Ceea ce spui este, într-adevăr, uimitor, domnule, a exclamat colonelul. Ai explicat totul, în afară de un singur lucru. Unde a fost *Steaua de argint* în tot acest timp?

- O, unul dintre vecinii dumneavoastră a găsit calul prin pădurice şi l-a ţinut pînă la concurs. Nu trebuie să mai vorbim despre asta, cred. *Steaua de argint* a cîştigat cursa în favoarea dumneavoastră şi va fi din nou în grajdurile dumneavoastră. Nu este suficient?

DE ŞASE ORI... NAPOLEON

Într-o seară, prietenul meu, Holmes, şi cu mine fumam după cină, cînd domnul Lestrade de la Scotland Yard intră în încăpere. El ne vizita adesea, fiindcă găsea întotdeauna un sprijin în Holmes, care îl asculta cu atenţie şi era gata oricînd să-i dea un sfat.

- Bună seara, domnilor, spuse Lestrade. Aş vrea să vă consult în privinţa unui caz straniu, deşi, poate, pe dumneata, doctore Watson, te va interesa mai mult, decît pe domnul Holmes.

- Pe mine?! am exclamat uimit.

- Vezi, doctore, continuă Lestrade, cred că omul despre care vreau să vă vorbesc este nebun, dar de o nebunie foarte stranie.

- Ia loc în acest fotoliu, Lestrade, şi spune-ne tot, l-a îmbiat Holmes. Prietenul meu şi cu mine vom fi bucuroşi să te ajutăm, dacă putem.

- Ei bine, uitaţi ce s-a întîmplat, începu Lestrade. Este vorba de un om care-l urăşte pe Napoleon atît de mult, încît, atunci cînd vede un bust al acestui împărat al Franţei, îl sparge imediat.

- Asta nu e treaba noastră, spuse Holmes, aşezîndu-se mai bine pe scaun.

- Dar, domnule Holmes, acest om comite nişte spargeri, ca să distrugă statui care nu-i aparţin!

- Spargeri! Asta-i mai interesant. Să auzim detalii.

Lestrade îşi scoase carneţelul:

- Se pare că primul bust a fost spart acum patru zile. S-a întîmplat într-un magazin al lui Morse Hudson, care vinde tablouri şi statui în Kennington Road. Vînzătorul a părăsit magazinul un moment şi apoi a auzit un zgomot, ca şi cînd s-ar fi sfărîmat ceva. Cînd a revenit, a văzut că un bust din plastic, reprezentîndu-l pe Napoleon, care stătuse pînă atunci pe tejghea, a fost spart în bucăţi. A ieşit în stradă, însă nu l-a mai găsit pe făptaş. Dar, cum preţul bustului era de numai cîţiva şilingi, totul a fost curînd uitat. Cel de al doilea caz s-a dovedit însă mai serios. S-a întîmplat noaptea trecută... Nu departe de magazinul lui Hudson locieşte un doctor, care se numeşte Barnicot. El este un admirator al lui Napoleon şi casa lui este plină de cărţi, tablouri şi statui ale împăratului Franţei. Acum cîteva luni, a cumpărat de la Hudson două busturi ale lui Napoleon. Unul l-a pus în holul casei din Kennington Road iar pe celălalt în cabinetul său din Lower Brixton Road. Doctor Barnicot fusese plecat la ţară cîteva zile şi, cînd s-a întors acasă în această dimineaţă, a văzut că bustul lui Napoleon, care stătuse pe hol, dispăruse. Puţin mai tîrziu, fragmente din acest bust au fost găsite lîngă poarta grădinii.

- Povestea dumitale începe să mă intereseze, spuse Holmes, ridicîndu-se de pe un scaun și frecîndu-și palmele. Te rog, continuă. Desigur, asta este ceva nou.

- M-am gîndit că povestea v-ar putea interesa, spuse Lestrade.

Dar nu am terminat încă. În după amiaza aceea, cînd doctorul s-a dus la cabinetul său, a constatat că cineva deschisese fereastra noaptea și spărsese cel de-al doilea bust, fiindcă bucățile erau împrăștiate în toată camera. Acestea sînt faptele, domnule Holmes. N-am găsit omul și nu avem cheia acestui caz neobișnuit.

- Cele două busturi aparținînd doctorului Barnicot erau copii exacte ale busturilor din magazinul lui Hudson? întrebă Holmes.

- Da, erau.

- Atunci, teoria dumneavoastră cu privire la nebunia omului este greșită, spuse prietenul meu.

- Și care este părerea dumneavoastră cu privire la acest caz, domnule Holmes?

- Ei bine, cred că nu este atît de simplu, pe cît pare la început. În Londra, există multe statui și busturi diferite reprezentîndu-l pe Napoleon, dar omul dumitale a spart trei duplicate ale aceluiași bust. În plus, acest om are o anume metodă. De exemplu, el nu sparge cel de-al doilea bust în holul casei doctorului, pentru că familia ar putea auzi zgomotul. Așa că l-a dus afară. Dar în cabinet, unde

nu era nimeni să dea alarma, l-a spart fără grijă. Acest caz mă interesează şi voi fi încîntat să mai aflu noutăţi.

- Cu siguranţă vi le voi aduce la cunoştinţă, domnule Holmes, spuse Lestrade.

* * *

În dimineaţa următoare, devreme, pe cînd mă îmbrăcam în dormitor, Holmes intră ţinînd o telegramă în mînă.

- Este de la Lestrade, mă anunţă el. Vrea să vină imediat în Kensington. Se pare că omul nostru şi-a început operaţiile în altă parte a Londrei. Vrei să mergem împreună, Watson?

- Desigur! Voi fi gata într-un minut.

O jumătate de oră mai tîrziu, eram în Kenington, în casa indicată de Lestrade. Se adunaseră mulţi oameni în faţa ei. Holmes începu să fluiere.

- Pare să fie o crimă, Watson. Nimic altceva nu poate atrage atît de mulţi oameni. Ah, iată-l pe Lestrade.

Detectivul ne întîmpină cu o figură foarte gravă. L-am urmat în sufragerie unde un bătăîn se plimba în sus şi-n jos. Era proprietarul casei, domnul Horace Harker.

- E vorba iarăşi de un bust al lui Napoleon, spuse Lestrade. Păreaţi interesat de acest caz, aseară, domnule Holmes, aşa că v-am trimis o telegramă. Dar, de data asta, cazul este mult mai serios. Domnule Harker, te rog,

povesteşte acestor domni ce s-a întîmplat.

Bărbatul se întoarse către noi cu o figură foarte deprimată:

- Am auzit de numele dumneavoastră, domnule Holmes, şi sper că veţi face lumină în acest caz straniu. Acum cîteva luni am cumpărat un bust al lui Napoleon, de la Harding Brothers, în High Street. Dat fiindcă sînt ziarist, deseori lucrez seara şi scriu pînă în zori. Aşa s-a întîmplat şi de data asta. Lucram la mine în birou, cînd, pe la ora trei dimineaţa, am auzit un zgomot la parter. O clipă mai tîrziu, s-a auzit un strigăt de afară. Am coborît repede în hol. Fereastra era deschisă, dar nu se zărea nimeni. Cînd am intrat în camera asta, am văzut imediat că bustul lui Napoleon lipseşte de pe poliţa de deasupra căminului. "Ce curios, m-am gîndit. Dacă ar fi fost aici un spărgător, ar fi luat numai acest bust care costă cîţiva şilingi?" Am deschis uşa de la sufragerie şi aproape am căzut peste un cadavru. Acestea sînt faptele, domnule Holmes...

- Nu ştiu totuşi al cui este cadavrul! a adăugat Lestrade. Un om înalt, bronzat; nu pare să aibă mai mult de treizeci de ani. I-am găsit în buzunar o fotografie. Iat-o.

Holmes luă fotografia şi o privi cu atenţie. Era o fotografie-instantaneu a unui bărbat cu părul închis la culoare şi cu o faţă urîtă. Prietenul meu puse fotografia în buzunar şi se întoarse către Lestrade.

- Şi ce s-a ales din bust? întrebă el.

- A fost găsit în grădina unei case goale, nu departe de aici, îl lămuri Lestrade. Spart în bucăţi. Vreţi să veniţi să-l vedeţi, domnule Holmes?

- Desigur, aş vrea. Numai că, mai întîi, aş vrea să mă uit de jur împrejur, spuse prietenul meu şi începu să examineze covorul şi fereastra. Acel tip avea picioare foarte lungi sau poate, pur şi simplu, era un sportiv. Nu a fost uşor de ajuns la fereastră şi de deschis. Veniţi cu noi, domnule Harker? se întoarse el către ziarist.

- Nu, nu, îmi pare rău, domnule Holmes, dar sînt prea ocupat. Am de scris un articol pentru ziarul de seară.

Casa menţionată de Lestrade era destul de aproape, am ajuns acolo în cîteva minute. Fragmentele bustului erau împrăştiate pe iarbă. Holmes a ridicat două sau trei bucăţi şi le-a cercetat cu atenţie. I-am urmărit figura şi am văzut că, în cele din urmă, el se află pe calea cea bună.

- Ei bine? se interesă Lestrade.

- Nu-ţi pot spune nimic clar, răspunse prietenul meu, şi, totuşi, avem aici cîteva fapte interesante. Acest bust a meritat mai mult pentru omul nostru, decît viaţa unui om. E foarte ciudat că nu l-a spart în casă, dacă vroia pur şi simplu să-l spargă.

- Atunci de ce a ales această grădină şi această casă?! a exclamat Lestrade. Există o altă casă goală pe această stradă, dar a trecut pe lîngă ea.

- Nu poţi înţelege? îl întrebă Holmes, arătînd spre

felinarul de deasaupra zidului grădinii. El putea să vadă ce face aici iar acolo nu!

- Cred că ai dreptate! spuse detectivul. Asta îmi aduce aminte de faptul că primul bust al doctorului Barnicot a fost, de asemenea, spart nu departe de felinar. Dar, totuşi, domnule Holmes, nu înţeleg...

- Poate, mai tîrziu, ceva ne va ajuta să clarificăm lucrurile, surîse prietenul meu. Ce ai de gînd să faci de acum încolo, Lestrade?

- Voi încerca să identific cadavrul. Dacă-i aflăm numele şi cîteva amănunte despre viaţa pe care a dus-o ne va fi mai uşor să găsim criminalul. Dar care sînt planurile dumneavoastră, domnule Holmes?

- Oh, cred că este mai bine ca dumneavoastră să vă urmaţi propriul drum şi eu pe al meu, spuse încet Holmes. Dacă-l vedeţi pe domnul Harker, spuneţi-i că noaptea trecută, în casa lui a fost un nebun foarte periculos. Cu siguranţă, va scrie despre asta în articolul pentru ziar.

- Doar nu crezi cu seriozitate asta? întrebă Lestrade.

- Ei bine, poate nu, răspunse Holmes, zîmbind, dar îl va interesa pe domnul Horace şi publicul. Vino în Baker Street astă seară, la ora şase, Lestrade. Dacă ideile mele sînt corecte, te voi ruga să mă însoţeşti într-o mică expediţie. Şi acum, mult noroc!

* * *

De îndată ce Lestrade plecă, Holmes deveni activ:

- Vino, Watson! Să mergem la magazinul Hardint Brothers. Trebuie să o luăm pe urmele busturilor. Asta ne-ar putea ajuta să clarificăm cazul.

Domnul Hardint nu era în magazin şi tînărul său vînzător nu ne-ar fi spus nimic.

- Ei bine, vom reveni mai tîrziu, hotărî Holmes; pe faţă i se vedea dezamăgirea. Să-i facem acum o vizită domnului Morse Hudson din Kennington Road şi să-i vorbim.

Aici am fost mai norocoşi: domnul Hudson era în magazin.

- Da, domnule, i-am vîndut doctorului Barnicot două busturi, dădu el răspuns la întrebarea noastră. Vreţi să ştiţi de unde le am? Le-am cumpărat de la Gelder and Co. din Ghurch Street... Cîteva bucăţi am avut? Trei - două dintre ele le-am vîndut doctorului Barnicot şi una a fost spartă pe tejgheaua mea... Dacă îl cunosc pe omul din fotografie? Desigur, îl cunosc. Este Beppo. El lucrat în magazin, dar m-a părăsit săptămîna trecută şi nu mai ştiu nimic de el.

- Cred că am obţinut tot ce ne-am aşteptat de la domnul Hudson, spuse Holmes, cînd ajunserăm din nou în stradă. Acum, Watson, să facem o vizită la Gelder and Co., în Church Sreet. Sînt sigur că vom afla informaţii utile acolo.

Directorul firmei, un om foarte politicos, răspunse imediat la toate întrebările noastre. Cele trei busturi pe

care i le trimisese lui Morse Hudson reprezenta jumătatea unui lot de şase. Harding Brothers din Kensington a cumpărat cealaltă jumătate a lotului. Busturile au fost toate la fel. Directorul nu înţelegea de ce ar dori cineva să le fure mai întîi, ca apoi să le spargă. Erau ieftine - numai şase şilingi bucata. În mod obişnuit, aceste busturi erau făcute de lucrătorii care locuiau în cartierul italian. Asta era tot ce ne putea declara.

- Puteţi să-mi spuneţi cine este acest om? îl chestionă Holmes, scoţînd fotografia din buzunar.

- Cum, este Beppo! izbucni directorul şi faţa i se înroşi de furie. Îl cunosc, desigur, foarte bine! Acum un an, am avut mult de furcă amîndoi, deşi era un lucrător foarte bun. S-a certat cu un alt italian pe stradă şi l-a rănit cu cuţitul. Apoi a venit aici, dar poliţia l-a găsit şi a fost arestat. Bărbatul rănit nu a murit, aşa că Beppo a luat numai un an. Trebuie să fie liber acum, dar unde este n-aş putea să vă spun. Aici lucrează vărul lui, poate ştie el unde este Beppo...

- Nu, nu, strigă Holmes, nici o vorbă să n-audă vărul lui, nici o vorbă să n-audă, nici o vorbă! Problema este foarte importantă... Mai am doar o întrebare înainte de a pleca. Puteţi să-mi spuneţi data arestării lui Beppo?

- Oh, să văd... Am vîndut busturile acelea pe data de 3 iunie, anul trecut, şi ultima dată l-am plătit pe Beppo pe data de 20 mai.

Vă mulţumesc foarte mult pentru informaţiile dumneavoastră, spuse Holmes, dar trebuie să vă mai rog o dată să nu spuneţi nimănui despre vizita noastră.

Deşi era deja tîrziu cînd am părăsit magazinul, ne-am decis să luăm masa la restaurant. Holmes cumpără un ziar şi-l citi în timp ce mînca. O dată sau de două ori, zîmbi.

- Asta este foarte bine, Watson, hotărî el. Ziaristul nostru a scris articolul şi publicul crede că ucigaşul nu este un criminal, ci un nebun. Lucru foarte important pentru noi. Şi acum, Harding Brothers.

De data asta, domnul Hardint era acolo şi se arătă gata să ne răspundă la întrebări.

- Da, domnule, spuse el. Domnul Horace Harker este clientul nostru. I-am vîndut bustul acum cîteva luni. În momentul de faţă, toate busturile sînt vîndute. Cui? Pot să vă spun cu uşurinţă. Acesta este registrul nostru de vînzări. Unul domnului Harker, vedeţi, unul domnului Josiah Brown din Chiswick şi unul domnului Sandeford din Reading... Nu, n-am văzut niciodată figura din fotografie. Ce urît este!... Da, avem cîţiva lucrători italieni aici. Vreţi să ştiţi dacă se puteau uita în registrul cu vînzări? Desigur, puteau, dacă vroiau... Este, desigur, un caz neobişnuit.

Holmes îşi făcuse cîteva însemnări în timpul conversaţiei noastre şi am observat că este satisfăcut.

* * *

Cînd ne-am întors în Baker Street, în seara aceea, era tîrziu. Domnul Lestrade se afla deja acolo.

- Veşti? ne întîmpină el îndată ce intrarăm.

- Am avut o zi plină şi acum mergem pe urma fiecăruia, de la început, răspunse Holmes.

- Busturile! strigă Lestrade. Nu vreau să spun nimic împotriva metodelor dumneavoastră, domnule Holmes, dar cred că am făcut ceva mai bun. Am identificat mortul şi am stabilit motivul crimei. Avem un inspector care cunoaşte foarte bine cartierul italian. El a recunoscut omul imediat. Este Pietro Venucci din Neapole şi, totodată, cel mai mare ucigaş din Londra. Omul a cărui fotografie am găsit-o trebuie să fie tot italian. Cred că acum cazul este clar. Cei doi oameni s-au certat. Noaptea, unul l-a urmărit pe celălalt, l-a aşteptat în stradă, şi apoi l-a ucis. Ce părere aveţi despre această teorie, domnule Holmes?

- Excelent, Lestrade, excelent! încuviinţă Holmes. Dar nu văd explicaţia busturilor sparte.

- Busturile! Nu ţi le poţi scoate din minte. Noi investigăm uciderea unui om, ceea ce este mai important decît cîteva busturi sparte.

- Şi ce veţi face în continuare? întrebă Holmes, calm.

- O, este foarte simplu. Inspectorul şi cu mine ne vom duce în cartierul italian, vom găsi omul din fotografie şi-l vom aresta, ca fiind ucigaşul. Veniţi cu noi?

- Cred că nu, răspunse prietenul meu, dar dacă vii cu

mine diseară la Chiswick, poate nu va mai trebui să mergem în cartierul italian mîine.

- De ce la Chiswick, domnule Holmes? se miră Lestrade, de-a dreptulsurprins.

- Pentru că am speranţa că-l vom prinde pe omul nostru acolo, îl lămuri Holmes. Vei lua cina cu noi, Lestrade, şi apoi vei fi bine venit să te odihneşti pe canapeaua de acolo, fiindcă vom începe după 11. Acum, urmează să scriu o scrisoare foarte importantă, pe care trebuie să o expediez imediat. În plus, vreau să mă uit prin cîteva ziare vechi. Asta ne va ajuta să elucidăm cazul.

Holmes şi-a petrecut seara în camera sa, uitîndu-se prin ziare vechi. Cînd în sfîrşit coborî, l-am văzut mulţumit de munca sa. Am înţeles că încerca să-l prindă pe criminal la Chiswick, pentru că unul dintre busturi era acolo.

* * *

Pe la miezul nopţii, maşina noasatră a oprit în faţa casei din Chiswick. I-am spus şoferului să ne aştepte pe strada alăturată şi ne-am apropiat. La lumina felinarului, am citit: "Laburnum Villa". În jur, totul era liniştit iar în interior nu se zărea nici o lumină. Am deschis foarte încet poarta şi ne-am oprit după gard.

- Putem vedea totul de aici, a şoptit Holmes, deşi mă tem că vom avea de aşteptat un timp.

Dar, de data asta, prietenul meu a greșit; n-am așteptat decît cîteva minute. Imediat, pe drumul care ducea spre casă, a apărut o figură omenească. A trecut în fugă pe lîngă ușa principală și a dispărut în umbra zidului. După un moment de liniște, am auzit un zgomot foarte slab. Cineva deschidea fereasatra. O clipă mai tîrziu, în cameră s-a aprins lumina: omul căuta bustul.

- Să mergem spre fereastra deschisă și să-l prindem în momentul în care iese, a murmurat Lestrade.

Dar n-am avut timp, fiindcă omul părăsise deja camera și era din nou pe alee, cărînd ceva alb sub braț. S-a îndreptat direct spre felinar și a azvîrlit obiectul pe pavaj. În același moment, ne-am năpustit înainte și, îndată ce omul s-a întors spre noi, am recunoscut figura urîtă a lui Beppo. N-a avut răgaz să scape și, un minut mai tîrziu, era prizonierul nostru. Holmes însă nici nu s-a uitat la el: stînd pe treapta din fața ușii, examina cu atenție bucățile bustului spart. Tocmai își termina treaba, cînd ușa se deschise și în prag ieși un bărbat masiv.

- Domnul Josiah Brown, presupun? i se adresă Holmes.

- Da, domnule, răspunse proprietarul casei, iar dumneavoastră presupun, sînteți domnul Sherlock Holmes? Am primit anunțul dumneavoastră și am făcut exact ce mi-ați spus. Am încuiat fiecare ușă pe dinăuntru și am așteptat pe întuneric. Ei bine, mă bucur să văd că

l-aţi prins, deşi nu pot înţelege de ce a vrut acest bust. Sper, domnilor, că veţi intra şi vom lua o gustare.

I-am mulţumit lui Brown, dar era foarte tîrziu şi ne grăbeam să ajungem acasă, aşa că a trebuit să refuzăm.

Pe drum, prizonierul nostru n-a scos o vorbă; a stat liniştit întorcîndu-şi faţa de la noi. Cînd am ajuns la Londra, Lestrade i-a spus şoferului să ne ducă la poliţie, unde l-a lăsat pe periculosul prizonier.

- Vă sînt recunoscător, domnule Holmes, pentru ajutor, spuse Lestrade, la despărţire. Vom afla multe despre acest om, dar trebuie să spun că nu înţeleg încă totul.

- Eh, acum, mă tem că este destul de tîrziu pentru explicaţii replică Holmes, însă dacă veniţi în Haker Street, mîine, la ora şase, cred că vă voi da unele amănunte.

* * *

Cînd ne-am întîlnit din nou în seara următoare, Lestrade ne-a putut spune ceva despre Beppo. Se pare că el avea o proastă reputaţie în cartierul italian. Fusese de două ori în închisoare, o dată pentru furt şi o dată, după cum auziserăm, pentru rănirea unui om pe stradă. A refuzat să dea vreo explicaţie poliţiei, cînd l-a întrebat de busturi.

Holmes a ascultat povestea lui Lestrade, dar am putut vedea că nu-l interesa. Stătea cu faţa spre uşă şi, deseori, se uita la ceas. În cele din urmă, se auzi cineva

sunînd la uşă. Un minut mai tîrziu, auzirăm paşi pe scară şi în cameră intră un om în vîrstă, cu faţa roşie. În mîna dreaptă ducea o geantă.

- Îl pot vedea de domnul Sherlock Holmes? întrebă.

Prietenul meu se înclină şi zîmbi:

- Domnul Sandeford, din Reading, presupun?

- Da, domnule, mă tem că am întîrziat puţin din cauza trenului. Mi-aţi scris de bustul lui Napoleon. Am scrisoarea dumneavoastră aici. Mi-aţi oferit 10 lire pentru bust. Aşa este?

- Desigur.

- Trebuie să spun că am fost foarte surprins, domnule, căci n-am putut înţelege cum aţi aflat că-l am.

- O, este foarte simplu. Domnul Harding a spus că v-a vîndut dumneavoastră ultimul bust şi mi-a dat adresa dumneavoastră.

- V-a spus preţul bustului?

- Nu, nu mi-a spus.

- Ei bine, domnule Holmes, sînt un om cinstit, deşi nu sînt foarte bogat. Am dat numai 15 şilingi pentru el. Trebuie să ştiţi asta înainte de a-mi da 10 lire.

- V-am spus preţul meu şi îl voi plăti, spuse Holmes.

- Sînteţi foarte generos, domnule, exclamă omul; deschise geanta şi scoase bustul - ultimul din cei şase Napoleoni:

- Uitaţi-l, domnule!

- Mulţumesc, domnule Sandeford. Poftiţi banii şi vă doresc o seară plăcută.

Cînd vizitatorul nostru plecă, Holmes luă o bucată de pînză albă, curată, şi o puse pe masă. Apoi aşeză bustul în mijlocul pînzei, îşi luă bastonul şi lovi bustul drept în partea de sus a capului. Bustul se sparse în bucăţi şi Holmes începu să le verifice atent. În clipa următoare, cu o exclamaţie de triumf, ridică o bucăţică de plastic cu un obiect închis la culoare încastrat în ea.

- Domnilor! strigă el, daţi-mi voie să vă arăt faimoasa perlă neagră, care a dispărut cu cîtva timp în urmă din dormitorul Prinţesei de X...

Lestrade şi cu mine am rămas o clipă tăcuţi cîteva momente şi apoi, amîndoi, am izbucnit în aplauze. Holmes s-a înclinat în faţa noastră, ca un actor pe scenă. Obrajii săi palizi s-au înroşit de plăcere. El, care era indiferent la laudele celor din jur, se dovedea foarte mişcat dacă le auzea de la prieteni.

- Da, domnilor, spuse el, este una dintre cele mai renumite perle din lume. Îţi aminteşti cazul, Lestrade. Poliţia londoneză nu a putut găsi bijuteria furată. Suspectă a fost slujnica prinţesei; era italiancă - se numea Lucreţia Verucci - şi avea un frate la Londra. Sînt sigur că acest om, Pietro, pe care l-a ucis Beppo, era fratele ei. Perla a dispărut cu două zile înainte de arestarea lui Beppo.

Holmes făcu pauză preţ de o clipă şi apoi continuă:

- Acum, să urmărim evenimentele. Putem considera că perla a fost un timp în mîinile lui Beppo. Poate că el a furat-o de la Pietro, sau poate el a fost intermediarul dintre Pietro și sora lui sau a fost complicele acestuia. Asta nu este foarte important. Ei bine, el a avut perla în buzunar, cînd l-a rănit pe acel bărbat în urma certii din stradă. Poliția îl urmărea. A fugit acolo unde lucra, cu intenția să ascundă perla. Tocmai erau puse la uscat șase busturi din plastic, busturi ale lui Napoleon. Unul dintre ele era încă moale. Beppo a făcut repede o gaură în plasticul umed, a pus perla înăuntru și a reacoperit gaura cu plastic. Nimeni nu l-a văzut. Dar apoi a fost arestat, a luat un an, timp în care busturile au fost vîndute. El n-a știut care dintre ele conținea comoara și nu o putea găsi decît spărgîndu-le unul după altul. Cu ajutorul vărului său, care lucra cu Gelder, Beppo a aflat numele firmelor care au cumpărat busturile. A obținut astfel o slujbă la magazinul lui Morse Hudson și, curînd, a și spart trei dintre ele. Dar perla nu a fost în nici unul dintre busturi. Apoi, cu ajutorul unui italian care a lucrat la Harding Brothers a dat de urma altor trei busturi. Între timp, Pietro a aflat că și complicele lui ieșise din închisoare și l-a urmărit, cînd s-a dus în casa ziaristului, unde încerca să afle ce făcuse Beppo cu perla. În lupta care a urmat, Beppo l-a ucis pe Pietro.

- Dar de ce Pietro purta fotografia lui Beppo în buzunar? am întrebat.

- Probabil ca s-o arate unei a treia persoane, care nu-l cunoştea pe Beppo, şi-l putea ajuta să-l găsească. Ei bine, au rămas numai două busturi şi m-am gîndit că el se va duce mai întîi la cel care era mai aproape de Londra. Aşa că am trimis un anunţ domnului Josiah Brown, dîndu-i cîteva instrucţiuni. În momentul acela am ştiut sigur ce căuta Beppo. Dacă vă amintiţi, m-am uitat în cîteva ziare vechi şi numele de Venucci m-a ajutat foarte mult, pentru că mi-am adus aminte de povestea perlei pierdute. După arestarea lui Beppo, a rămas numai un bust şi am fost sigur că perla era acolo.

- Cîteva momente s-a aşternut iarăşi tăcerea.

- Ei bine, spuse în cele din urmă Lestrade, cred că este cel mai frumos caz al dumneavoastră, domnule Holmes. Noi cei de la Scotland Yard sîntem mîndri de dumneavoastră şi am fi foarte fericiţi să vă strîngem mîna.

- Vă mulţumesc, vă mulţumesc! spuse Holmes şi am putut vedea că îl mişcaseră aceste cuvinte.

Puţin mai tîrziu, era din nou omul rece şi practic dintotdeauna.

- Pune perla în seif, Watson, spuse el. Trebuie returnată proprietarului. La revedere, Lestrade. Dacă mai aveţi vreo problemă, voi fi bucuros să vă dau o mînă de ajutor.

DIAMANTUL COROANEI

Capitolul I

Doctorul Waston constată că e foarte plăcut să se găsească din nou în biroul lui Sherlock Holmes, unde îşi au începutul atît de multe aventuri neobişnuite. Se uită în jur, la fiecare lucru care se afla în încăpere, şi-n cele din urmă, ochii îi reveniră la figura luminoasă şi zîmbitoare a lui Billy, băiatul atît de tînăr şi de inteligent, care-l ajuta pe Holmes să uite că era singur pe lume.

- Pare să nu se fi schimbat nimic pe aici, Billy. Şi nici tu nu te-ai schimbat. Sper să poţi spune acelaşi lucru şi despre Holmes?

Billy aruncă o privire îngrijorată către uşa închisă a dormitorului.

- Cred că doarme, spuse el.

Era o frumoasă zi de vară şi ceasul bătea doar ora şapte seara, dar Dr. Watson nu fu surprins să audă că prietenul său este în pat. Zi sau noapte, era acelaşi lucru pentru Sherlock Holmes, cînd lucra la un caz dificil.

- Înseamnă că lucrează la un caz? îl întrebă pe Billy.

- Da, domnule, munceşte foarte mult; mă tem pentru sănătatea lui. Nu mănîncă nimic şi slăbeşte pe zi ce trece.

Doamna Hudson l-a întrebat "Cînd veţi servi cina, domnule Holmes?" şi el a răspuns "La 7,30, poimîine." Ieri a fost plecat toată ziua, îmbrăcat ca un muncitor sărac. Azi, ca o bătrînă... Billy se îndreptă către un scaun aflat într-un colţ mai întunecos al camerei, luă o pălărie veche şi i-o arătă lui Watson. Aceasta face parte din îmbrăcămintea bătrînei. Sînt sigur că urmăreşte pe cineva.

- Ai vreo idee ce reprezintă acest caz?

- Vă voi spune, domnule, dar nu mai trebuie să afle altcineva, începu Billy să vorbească încet, cu voce joasă. Este cazul diamantului coroanei.

- Care? Diamantul de o sută de mii de lire, luat de la Muzeul Naţional?

- Da, domnule. Se încearcă regăsirea lui. Primul Ministru însuşi a venit să vorbească personal cu domnul Holmes. Domnul Holmes a fost foarte amabil cu el; i-a promis că va face tot ce-i stă în putinţă.

- Ei bine, să sperăm că va reuşi. Dar, Billy, spune-mi, de ce aţi pus o draperie la fereastră?

Billy se îndreptă spre fereastră şi trase draperia într-o parte. Dr. Watson a fost foarte surprins să vadă că între draperie şi fereastră, într-un fotoliu mare, se află o marionetă avînd figura lui Sherlock Holmes şi care era îmbrăcată cu hainele lui.

- Asta poate fi văzută din stradă şi din casa de peste drum, a spus Billy; se apropie de fereastră: Uitaţi-vă, acum

este cineva la fereastra acelei case.

Watson făcu un pas înainte, dar chiar în acel moment uşa dormitorului se deschise şi Holmes intră în încăpere. Fără să spună un cuvînt, veni repede spre fereastră, îl împinse pe Billy deoparte şi trase draperia la loc.

- Billy, eşti nebun! strigă el la băiatul care rămase speriat. Ţi-am spus să nu atingi draperia asta. Viaţa ta este în pericol, ori de cîte ori te apropii de fereastră!... Se întoarse apoi către Watson: Watson, bătrîne, ce bine îmi pare să te văd din nou aici.

Îşi strînseră mîinile.

- Şezi, omule, nu te-am mai văzut de o sută de ani.

- Despre ce pericol e vorba? întrebă Watson, pe cînd se aşeză.

- Viaţa mea este în pericol, răspunse Holmes. Cineva vrea să mă omoare.

- Desigur, glumeşti!

- Ţi se pare o glumă? Cred că am suficient umor, ca să mă gîndesc la o glumă mai bună decît asta. Nu, nu, nu glumesc şi, dacă se întîmplă, vreau ca tu să te duci la poliţie şi să le spui numele şi adresa criminalului. El îşi spune contele Negretto Sylvius - notează - contele Sylvius, 136 Moorside Gardens.

Pe chipul cinstit a lui Watson se putea citi îngrijorarea în timp ce-şi privea prietenul.

- Dacă ştii numele şi adresa făptaşului, întrebă el, de

ce nu te duci la poliţie să le spui să-l aresteze?

- Pot, Watson, şi el ştie asta şi-i este teamă de mine.

- Atunci, de ce nu o faci?

- Pentru că nu ştiu unde este diamantul

- O! Mi-a spus Billy, diamantul coroanei.

- Da, marele diamant galben al coroanei. Într-adevăr, ştiu care sînt făptaşii, pot să-i prind cînd vreau, dar asta nu mă ajută să obţin diamantul.

- Şi unul dintre aceştia este contele Sylvius?

- Da, şi el este rechinul. Celălalt este Sam Merton, boxerul. Acesta este doar un peşte, nu un rechin; este un fel de servitor al contelui.

- Unde este acest conte Sylvius acum?

- Locuieşte în casa aceea de peste drum. Acum se aşează la fereastră şi se uită la marioneta din fereastra mea.Crede că se uită la mine şi sînt sigur că se gîndeşte să mă omoare... Da, Billy, ce este? îl întrebă Sherlock pe băiatul, care apăruse în uşă.

- Un domn vrea să vă vadă, domnule. Spune că se numeşte Sylvius, contele Sylvius.

- Omul nostru, spuse Holmes, văd că nu este un laş. Are destul curaj să vină aici, deşi ştie că sînt duşmanul lui. Ce să fac, Watson?

- Cheamă poliţia.

- Poate, poate... Dar nu încă. Uită-te, te rog, pe fereastră, şi spune-mi dacă vezi pe cineva, pe stradă, care

se uită la uşa casei mele.

Watson se uită cu atenţie şi zise:

- Da, un om voinic cu o figură neplăcută.

- Ăsta e Sam Merton, buldogul contelui. Billy, îl introduci pe conte în această încăpere, cînd voi suna clopoţelul. Eu nu voi fi în cameră, dar asta nu schimbă situaţia.

Cînd s-a închis uşa, Watson s-a întors către Holmes:

- Însă, asta este pur şi simplu imposibil! Omul este periculos. De unde ştii că el n-a venit aici să te ucidă?

- Poate că da.

- Voi sta aici cu tine.

- Dragul meu, vei fi pur şi simplu în apropiere.

- Dar nu te pot lăsa singur cu el!

- Ba, poţi, Watson. Şi o vei face, pentru că sînt sigur că mă vei ajuta să joc pînă la capăt. Omul ăsta a venit fiindcă a vrut, dar va sta aici fiindcă vreau eu. Holmes şi-a scos carneţelul şi a scris cîteva cuvinte: Du asta la poliţie, la căpitanul Parsons, şi întoarce-te cu cîţiva oameni. Va urma arestarea contelui.

- O voi face cu plăcere!

- Înainte de-a te întoarce, sper să aflu unde este diamantul.

El a atins clopoţelul. Cred că ne vom duce în dormitor. Vreau să-mi văd rechinul, dar vreau ca el să nu mă vadă încă. Există o uşă din dormitor, care dă spre stradă, aşa că te poţi duce la poliţie pe acolo.

Capitolul II

Nu era nimeni în încăpere cînd Billy a intrat un minut mai tîrziu cu contele Sylvius, un bărbat masiv cu un nas lung deasupra unei guri cu buze subţiri. Cînd uşa s-a deschis în spatele lui, s-a uitat repede împrejur prin cameră; ochii i-au căzut pe figura pe care o putea zări prin draperia subţire şezînd pe fotoliu, în faţa ferestrei; pe chipul lui s-a zărit o speranţă teribilă. El a încercat să se mişte foarte încet prin cameră ridicîndu-şi bastonul greu, pe cînd se apropia de fotoliu. În ultimul moment a fost oprit de o voce rece şi ironică, care venea de dincolo de uşa deschisă a dormitorului.

- Nu-mi strica marioneta, conte! M-a costat zece lire.

Ucigaşul s-a întors şi ochii îi erau larg deschişi, foarte surprinşi. A făcut un pas înainte, ridicîndu-şi din nou bastonul greu; dar era ceva în ochii de culoare gri rece ai lui Holmes, care l-a obligat să-şi lase mîna în jos.

- Pune-ţi pălăria şi bastonul pe masă, te rog. Mulţumesc! Poate ai vrea să pui şi revolverul pe masă? Nu? Foarte bine, cum vrei. Mă bucur că te-ai hotărît să-mi faci o vizită; ţineam foarte mult să stau cîteva minute de vorbă cu dumneata.

Vorbele atît de plăcute ale lui Holmes nu l-au făcut pe conte să-şi îmblînzească privirea înfuriată.

- Şi eu vreau să schimb cîteva cuvinte cu tine,

Holmes, spuse el, înţepat. Recunosc că am avut intenţia să te atac chiar acum.

- Dar, de ce? întrebă Holmes.

- Pentru că îmi stai în cale. Pentru că oamenii tăi mă urmăresc.

- O, nu, domnule, spuse Holmes. N-am nici un om, dacă vrei să-i spui aşa.

Contele rîse.

- Crezi că sînt copil? Pot vedea la fel de bine ca şi tine. Ieri, oriunde m-am dus, în spatele meu era un muncitor. Iar azi, o bătrînă.

Holmes rîse:

- Îţi mulţumesc pentru compliment. Vreau să cred că sînt un actor bun.

- Tu erai... tu însuţi?

Holmes zîmbi.

- Poţi vedea pălăria bătrînei pe scaun.

Contele se uită repede la scaun.

- N-am ştiut, spuse. Eşti norocos. Deci nu erau oamenii tăi, ci tu însuţi. Recunoşti că m-ai urmărit. De ce?

- Eşti bine cunoscut ca sportiv, conte. Ai făcut multe călătorii în Africa, să vînezi lei. De ce?

- De ce? Simplu; îmi place sportul - pericolul!

- Şi, desigur, pentru a elibera ţara de animale rele şi periculoase?

- Desigur!

- Ai răspuns la propria ta întrebare. Ştii de ce te-am urmărit.

Contele a sărit în picioare şi a dus mîna la buzunar.

- Stai jos, domnule, stai jos! Există un alt răspuns mai important. Vreau acel diamant!

Contele s-a aşezat cu un zîmbet dezagreabil:

- Nu înţeleg ce vrei să insinuezi.

- Nu-i nici o insinuare. Ştii că te-am urmărit, pentru că am vrut să obţin diamantul. Ai venit aici, ca să afli ce ştiu. Şi dacă ştiu prea mult, te-ai hotărît să mă ucizi. Ei bine,îţi pot spune că ştiu totul, în afară de un singur lucru.

- Da? Dă-mi voie să te întreb care este acel lucru?

- Nu ştiu unde este diamantul coroanei.

- Şi cum îţi pot spune eu unde este?

- Poţi şi-mi vei spune! Îţi pot ghici gîndurile, pot vedea tot ce este în mintea ta.

- Atunci, desigur, vezi unde este diamantul.

Holmes rîse:

- Deci ştii unde este. Trebuie să recunoşti!

- Nu recunosc nimic.

Holmes se duse spre biroul său, îl deschise şi scoase un mic carneţel maroniu.

- Ştii ce am în acest carneţel?

- Nu, domnule, nu ştiu.

- Pe dumneata!

- Pe mine?

- Da, domnule, pe dumneata! Dumneata eşti aici, cu fiecare moment al vieţii dumitale criminale şi periculoase!

- Fii atent, Holmes! strigă contele, cu ochii numai flăcări. Fii atent! Nu te voi asculta la nesfîrşit!

- Totul este aici, conte. Adevărul despre moartea bătrînei doamne Harold, care ţi-a lăsat toţi banii şi pe care i-ai pierdut jucîndu-i la cărţi.

- Visezi!

- Şi toată povestea vieţii domnişoarei Minnie Warrender.

- Nu poţi dovedi că am avut vreo legătură cu ea.

- Aici se găsesc mai multe - mult mai multe. De exemplu, despre aurul care a dispărut din tren, după plecarea din Paris pe data de 13 februarie...

- Nici măcar nu am fost în acel tren. De data asta greşeşti!

- Atunci am dreptate în privinţa celorlalte.

- Vorbeşti prea mult! Ce vrei să spui despre diamant, diamantul coroanei?

- Încetişor, conte, nu te grăbi! Trebuie să-mi spui ce ştii tu; trebuie să-ţi arăt că ştiu totul despre tine şi Sam Merton, cîinele tău de pază.

- Aiurea!

- Îl cunosc pe şoferul de taxi care te-a dus la muzeu. Îl cunosc pe şoferul care te-a dus la locuinţa lui Mickey Sanders. Ştiu că Mickey Sanders a refuzat să taie

diamantul pentru tine. Mickey a povestit totul la poliţie. Ai pierdut jocul, conte!

Faţa întunecată a contelui se înroşi de furie. Din ochii lui scăpărau flăcări, gura era deschisă, dar nu putea articula o vorbă.

- Vezi, conte, ce valoroase sînt cărţile mele, a continuat Holmes. Le-am pus pe toate pe masă. Dar există o carte pe care o am încă - cea mai importantă carte. Nu ştiu unde este diamantul.

- Şi nu vei şti niciodată!

- Nu? Uite care este situaţia, conte. Tu vei fi băgat în închisoare pentru 20 de ani. Şi Sam Merton împreună cu tine. Ce faceţi voi cu diamantul? Mai nimic. Dar probabil te pot ajuta: N-am nevoie nici de tine, nici de Sam Merton; am nevoie de diamant. Dacă mi-l dai, voi arde acest carneţel şi nimeni nu va şti vreodată de acest caz sau de vreunul dintre celelalte care sînt notate aici. Este singura ta şansă, conte. Profită, nu fii prost!

- Şi dacă refuz?

- Dacă nu obţinem diamantul, te vom lua pe tine, conte. Alege.

Holmes a atins clopoţelul de la biroul său şi Billy a apărut în uşă.

- Cred, conte, că trebuie să-l rugăm pe prietenul tău, Sam Merton, să participe la şedinţa noastră. El are dreptul de a hotărî. Billy, vei vedea un bărbat solid şi dezagreabil

lîngă uşa din faţă. Spune-i să vină sus, te rog.

- Şi dacă nu vrea să vină, domnule?

- O, să nu-l bruschezi, Billy, să nu-i faci nici un rău. Dacă îi vei spune că vrea să-l vadă contele Sylvius, sînt sigur că va veni.

De îndată ce Billy a ieşit, contele s-a ridicat în picioare şi mîna i s-a îndreptat spre buzunar. Dar, din nou, privirea de gheaţă a lui Holmes îl opri.

- Nu atinge revolverul, conte! spuse Holmes, cu vocea calmă. Chiar dacă-ţi las timp să-l scoţi din buzunar, este prea periculos să-l foloseşti. Casa asta este plină de oameni şi un revolver face atîta zgomot! O! Cred că aud paşii uşori ai prietenului nostru, Sam Merton... Bună ziua, domnule Merton. Mă tem că nu era foarte interesant să aştepţi atît de mult în stradă.

Boxerul, un tînăr solid cu ochi fără nici o culoare, îşi plimbă privirea de la Holmes la prietenul său, încercînd să înţeleagă situaţia.

- S-a întîmplat ceva, conte? întreabă el.

Contele nu spuse nimic şi atunci vorbi Holmes în locul lui:

- Dă-mi voie să-ţi explic, domnule Merton. Aţi pierdut jocul.

Sam Merton continuă să i se adreseze contelui Sylvius:

- Omul ăsta încearcă să glumească?

Holmes îi răspunse din nou.

- Nu, Sam, nu încerc să glumesc şi curînd vei vedea că nu-i nimic hilar aici. Conte Sylvius, îi poţi explica totul prietenului tău. Mă voi duce în dormitor să exersez cîteva minute la vioară şi apoi mă voi întoarce să aflu răspunsul. Sînt sigur că n-ai uitat întrebarea la care amîndoi trebuie să hotărîţi răspunsul: voi sau diamantul.

Holmes s-a întors şi s-a îndreptat spre dormitor, luîndu-şi în drum şi vioara din colţul ei. Un minut mai tîrziu, cei doi oameni din birou au auzit, prin uşa închisă, sunetele viorii.

Capitolul III

- Vorbea despre diamant, îi spuse Merton contelui. Ce ştie el despre diamant?

- Ştie prea mult! Mickey Sanders a vorbit!

- Da?! Îl voi învăţa să tacă! Îi voi sparge capul pentru treaba asta!

- N-o să ne ajute. Trebuie să hotărîm ce avem de făcut.

- Numai o clipă! spuse Sam Merton. Se îndreptă spre uşa dormitorului şi-şi lipi urechea de ea. Sper că nu ascultă?

- Cîntă la vioară. Cum poate să şi asculte în acelaşi timp?

- Adevărat. Dar poate este cineva în spatele draperiei...

Sam s-a dus să se uite şi s-a dat înapoi cînd a văzut figura din fotoliu.

- Nu te speria, a spus contele. Este numai o marionetă. Nu te mai plimba de colo-colo! Nu avem mult timp şi trebuie să ne hotărîm. Ne poate băga în închisoare, dacă nu-i dăm diamantul.

- Ce? Să-i dăm o sută de mii de lire?

- Diamantul, sau pe noi. Aşa a spus.

Merton îşi trecu mîna prin păr şi se gîndi: "E singur în cameră. De ce nu l-am lichida? Sîntem doi contra unu". Contele dădu din cap. "Nu vom ieşi din casă. În plus, sînt sigur că a anunţat deja poliţia. Ce-i asta?" Se auzi un mic zgomot care părea că vine prin fereastră. Cei doi se năpustiră spre draperie; acolo, nimeni. Nu se găsea nimeni în cameră, cu excepţia lor şi a figurii stranii din fotoliu.

- O fi fost ceva pe stradă, spuse Merton. Acum, conte, va trebui să găseşti o modalitte să ieşim din situaţie. Eu o să lucrez cu mîinile, iar tu cu mintea.

- Mă gîndesc şi... cred că am un plan. Diamantul este aici, în buzunarul meu secret. Seddar îl spoate scoate din Anglia în seara asta şi-l poate taie în patru la Amsterdam, înainte de duminică.

- Dar geanta specială nu este gata!

- Va trebui să plece fără ea. Pur şi simplu va duce

diamantul în buzunar; nu mai avem timp de altceva. Şi îmi voi bate joc de acest Holmes. Îi voi spune că diamantul este la Liverpool şi-i voi promite că i-l voi aduce. În timp ce Holmes va fi pe drum spre Liverpool, diamantul va ajunge în Olanda şi noi ne vom plimba pe apa cea albastră. Ce muzică! Urăsc sunetul viorii! Vino la fereastră, unde nu ne poate vedea nimeni prin gaura cheii.

- Mă surprinde că nu ţi-e teamă să porţi acest diamant mare la tine.

- Unde poţi găsi un loc mai bun? Dacă l-am putut scoate din muzeu, crezi că altcineva nu l-ar putea scoate din casa mea?... Priveşte, nu este o frumuseţe?!

Contele ţinea diamantul, sus, în lumină. În acelaşi moment, Holmes, care şedea în fotoliu în locul marionetei, sări în picioare şi-l înhăţă. Îl ţinea în mîna stîngă, iar în dreapta îi apăru un revolver. Cei doi criminali se dădură înapoi, prea surprinşi pentru a vorbi. Pînă să-şi revină ei, Holmes sună clopoţelul.

- Atenţie, domnilor, atenţie, vă rog! S-a terminat, nu mai puteţi face nimic. Poliţia se află la uşa dinspre stradă.

Contele părea prea uimit pentru a se înfuria.

- "Ce...cum naiba ai putut...?"

- Sînteţi surprinşi, este foarte normal. Nu ştiai, conte, că există o a doua uşă care dă din dormitorul meu, aici, în spatele draperiei. Am făcut puţin zgomot în momentul în care am luat marioneta din fotoliu şi voi aţi auzit. Dar am

avut noroc; ai crezut că zgomotul venise din stradă. Aşa că tot ce aveam de făcut era să stau aici liniştit şi să ascult conversaţia voastră atît de amuzantă.

- Eşti dracu în carne şi oase, Holmes! spuse contele.

- Încerc să fiu ca el, uneori, răspunse Holmes.

Mintea înceată a lui Sam Merton de-abia începea să înţeleagă situaţia. În cele din urmă, îi reveni graiul, cînd se auziră paşi grei apropiindu-se de uşa biroului.

- Cine cînta la acea blestemată de vioară? întrebă el. O aud şi acum.

- Ai dreptate, răspunse Holmes. Las-o să cînte! Gramofoanele astea sînt o invenţie minunată!

Uşa se deschise, o ţinea Watson, în timp ce un poliţist intră în cameră şi-i înşfăcă pe cei doi criminali, dezarmîndu-i. Cîteva minute mai tîrziu, după ce toţi plecară, Watson şi Billy (care fusese, desigur, de faţă) începură să vorbească, firește, cu mare admiraţie despre noua izbîndă a prietenului lor; dar Sherlock Holmes îi opri.

- Vorbe, spuse el, reuşesc să potolesc curiozitatea omului, dar nu şi nevoia de mîncare. I-am spus doamnei Hudson că azi vom cina la şapte şi jumătate. Şi acum este chiar şapte şi jumătate, sînt sigur că are ceva special pentru noi. Billy, te rog du-te şi spune-i doamnei Hudson că, dacă cina noastră este gata, şi noi sîntem gata să luăm loc în jurul mesei.

COAMA LEULUI

Această întîmplare tristă a avut loc în vara anului 19.... Locuiam atunci într-o căsuţă la ţară, la o mică distanţă de mare. Viaţa-mi era destul de liniştită; bătrîna mea menajeră, albinele şi cu mine eram singurii locuitori ai casei şi grădinii. Nu primeam vizite şi chiar bunul meu prieten, Dr. Watson, venea rareori să mă vadă. La o jumătate de milă de casa mea se afla o şcoală - The Gables - în care Harold Stackhurst, directorul, şi încă vreo cîţiva profesori îi învăţau pe elevi şi-i pregăteau pentru diferite profesii.

Cu Stackhurst aveam relaţii prieteneşti; el era singurul om din vecinătate care venea uneori în casa mea.

Într-o zi, pe la sfîrşitul lui iulie, se pornise o puternică furtună. Vîntul bătea foarte tare iar valurile se ridicau pînă la buza falezei. Plouase toată ziua; seara vîntul s-a oprit. A doua zi dimineaţa, vremea a fost iarăşi frumoasă. Marea, calmă. Mareea se oprise, dar valurile formaseră o lagună adîncă sub faleză. Era imposibil să stai în casă, într-o dimineaţă atît de frumoasă, şi m-am hotărît să fac o plimbare, pe cărarea care ducea spre plajă. Aproape de faleză, Harold Stackhurst m-a ajuns din urmă.

- Ce dimineaţă, Domnule Holmes! a spus el, agitînd

mîna în chip de salut.

- Foarte frumoasă, am răspuns. Mergeţi să faceţi o baie, văd!

- Da, McPherson s-a dus pe plajă acum 15 minute şi mă duc şi eu.

McPherson, unul dintre profesori, era un om tînăr, foarte bun înotător, deşi suferea de inimă.

- Vin cu dumneavoastră, am spus.

Mergeam împreună de cîteva minute, cînd, deodată, Stackhurst a exclamat:

- Iată-l pe McPherson!

- Ce-i cu el? am strigat surprins. Merge de parcă ar fi beat.

Tînărul profesor, care apăruse în faţa noastră, a făcut cîţiva paşi de-alungul cărării; apoi, deodată, ridicînd braţele şi ţipînd înspăimîntător, a căzut cu faţa în jos.

Am alergat către el şi l-am întors pe spate. Încerca să ne spună ceva, dar nu l-am putut înţelege. În cele din urmă s-a ridicat puţin şi a murmurat cîteva cuvinte, pe care nu le-am putut desluşi.

"Coama leului..." a fost tot ce am putut distinge.

O clipă mai tîrziu, era mort. Stackhurst stătea alături de el, paralizat de groază, însă eu n-am pierdut timpul şi m-am aplecat imediat să examinez corpul bietului tînăr. Era îmbrăcat numai în haină şi pantaloni, iar în picioare purta o pereche de pantofi de pînză cu şireturile

desfăcute.

- Ia utiaţi-vă la asta, domnule Stackhurst, am strigat şi am dat haina deoparte. Linii roşii acopereau umerii şi spatele mortului avea sînge pe buza inferioară şi pe bărbie. Faţa era desfigurată de durere.

- Cineva l-a omorît în bătaie! a şoptit Stackhurst, îngrozit.

- Dar cine a putut face o faptă atît de crudă? am spus, îngenunchind lîngă cadavru. Îl duşmănea cineva?

Stackhurst nu avu timp să răspundă, fiindcă în acel moment se apropie de noi o altă persoană. Era Yan Murdoch, profesorul de matematică. Un om înalt, negricios, întotdeauna tăcut şi înnegurat. Nu avea prieteni iar ceilalţi profesori nu-l simpatizau, din cauza temperamentului său aprig.

Văzînd corpul lui Murdoch a părut destul de şocat.

- Bietul de el! Ce pot să fac? Cum îl pot ajuta?

- N-aveţi cum ajuta un mort, am răspuns, dar puteţi să ne ajutaţi pe noi. Aţi fost împreună? Puteţi să ne spuneţi ce s-a întîmplat?

- Nu, nu, am întîrziat în această dimineaţă şi n-am fost de loc pe plajă. Vin direct de la şcoală. Ce aş putea să fac?

- Mergeţi la circa de poliţie şi spuneţi-le ce s-a întîmplat, a zis Stackhurst. Vă voi aştepta aici.

După ce Murdoch plecă, am privit plaja. Din punctul

în care stăteam se vedea că este pustie.

- Vreau să examinez plaja cu atenţie, i-am spus lui Stackhurst şi am coborît pe cărarea care ducea spre mare.

Am mers pe urmele lui McPherson, fiindcă le puteam vedea clar pe nisip şi aşa am ajuns la o stîncă pe care i-am găsit prosopul. Era uscat.

"Omul nici n-a intrat măcar o dată în apă, m-am gîndit în sinea mea, n-a folosit prosopul."M-am plimbat de-a lungul plajei şi m-am apropiat de laguna de sub faleză. M-am uitat cu atenţie la nisip, dar am văzut numai urmele lui McPherson. Nu era nicăieri nici o altă urmă. Totul părea liniştit în jur.

"Este desigur un caz neobişnuit, deşi faptele sînt destul de clare, mi-am spus pe cînd mă întorceam încet. McPherson era pe plajă de numai 15 minute. N-a intrat în apă, deşi avea intenţia să înoate. Nu a folosit prosopul, care era uscat. Cineva l-a bătut pînă l-a omorît. De ce? Unde să caut ucigaşul?"

* * *

Cînd m-am întors la locul în care zăcea întins bietul profesor, am găsit un mic grup de oameni în jurul cadavrului. Poliţistul satului era deja acolo. De îndată ce m-a văzut, a oftat a uşurare.

Voi fi foarte fericit să-mi daţi un sfat, domnule

Holmes, a spus el.

- Trimiteţi după doctor imediat şi nu lăsaţi pe nimeni să mişte ceva, i-am spus. Între timp vom cerceta buzunarele mortului. S-ar putea găsi ceva care să ne fie de ajutor.

Un minut mai tîrziu, poliţistul îmi dădea o batistă, un briceag de buzunar şi o cutiuţă.

- Asta e tot, domnule Holmes, spuse el.

Deschizînd cutiuţa, am găsit o hîrtiuţă. Am despăturit-o şi am citit următoarele: "Voi fi pe plajă. Maudie."

- Ei bine, trebuie să aflăm cine este această Maudie, i-am spus lui Stackhurst, pe cînd puneam la loc bileţelul în cutie. Cercetaţi camera lui McPherson. Poate veţi mai găsi şi alte scrisori de la această doamnă. Între timp, trebuie examinată bine partea de jos a falezei. Acum mă voi duce acasă şi voi încerca să mă gîndesc asupra acestui caz.

O oră mai tîrziu, Stackhurst veni la mine acasă.

- Am găsit cîteva scrisori de la domnişoara Maud Bellamy în biroul lui McPherson, spuse el. Se pare că erau prieteni foarte apropiaţi, domnule Holmes. Nu v-am putut aduce acele scrisori,pentru că le-a luat poliţia.

- Credeţi că se iubeau?

- Nu există nici o îndoială. Nu pot înţelegae de ce tînăra doamnă vroia să se întîlnească cu McPherson pe plajă unde, în general, este multă lume. Numai dintr-o

întîmplare, cîţiva studenţi nu erau acolo, în această dimineaţă.

- A fost doar o întîmplare? am întrebat.

Stackhurst s-a gîndit o clipă.

- Acum îmi amintesc că domnul Murdoch le-a dat ceva de lucru înaintea dejunului, a spus el. şi ei nu s-au putut duce, pînă nu au terminat.

- McPherson şi Murdoch nu erau buni prieteni? am întrebat.

- Ba da, erau în relaţii prieteneşti.

- Dar îmi amintesc că odată mi-aţi spus ceva despre cearta lor pentru un cîine care aparţinea lui McPherson. Murdoch era nervos şi l-a azvîrlit pe fereastră.

- Asta a fost de mult, a replicat Stackhurst. Nu, nu, vă spun că ei erau prieteni adevăraţi.

- Ei bine, să presupunem că erau prieteni adevăraţi. Dar ce puteţi să-mi spuneţi despre fată? O cunoaşteţi?

- Toată lumea o cunoaşte, pentru că este foarte drăguţă.

- Dar, cine este?

- Este fiica bătrînului Tom Bellamy. El şi fiul său, William, sînt proprietarii tuturor bărcilor din vecinătate. Cîndva Tom a fost pescar, dar acum are posibilităţi materiale mai mari. Ei locuiesc în satul Fulworth.

- Atunci să mergem îndată acolo, am spus. Această vizită ne poate ajuta la rezolvarea misterului morţii

bietului McPherson. El avea puţine cunoştinţe în acest loc singuratic. Dacă îi vedem pe toţi, poate vom stabili motivul crimei şi vom găsi criminalul.

După o jumătate de oră de mers pe jos, am ajuns în sat.

- Aceea este casa lui Bellamy, mi-a arătat Stackhurst, nu e rea pentru un om care a pornit de la nimic... O, dar priviţi acolo!

În acel moment, se deschis uşa de la casă şi ieşi un bărbat înalt. Era Murdoch, profesorul de matematică.

- Salut! l-a întîmpinat Stackhurst.

Omul a înclinat din cap, vrînd să treacă mai departe; dar directorul l-a opritîl opri.

- Ce faceţi aici? Murdoch s-a înroşit la faţă.

- Asta e treaba mea personală, domnule, şi nu aveţi nici un drept să mă întrebaţi, a spus el.

La aceste cuvinte, Stackhurst nu s-a mai stăpînit:

- Nu este prima dată, domnule Murdoch, cînd îmi vorbiţi atît de nepoliticos, dar cu siguranţă va fi ultima dată. Veţi părăsi şcoala mea cît mai curînd posibil!

- Este şi dorinţa mea, i-a repilicat Murdoch cu răceală, căci azi am pierdut singurul prieten pe care-l aveam aici.

Cu aceste cuvinte, profesorul de matematică s-a îndepărtat.

- Ce om imposibil! a spus Stackhurst. E surprinzător

că vrea să plece atît de curînd după moartea lui McPherson. Bine, să intrăm. Domnul Bellamy trebuie să fie acasă. Poate el aduce puţină lumină asupra cazului.

Tatăl lui Maud era un bărbat de vîrstă mijlocie cu o barbă roşie. Ne-a aruncat o privire supărată, cînd am încercat să-i explicăm motivul vizitei noastre.

- Nu vreau să aud nimic despre această treabă! s-a înfuriat el. Maud nu are mamă iar fiul meu şi cu mine sîntem singurii ei protectori. Nu ne-au plăcut niciodată acele scrisori şi întîlniri. Tînărul nu i-a vorbit niciodată despre faptul că s-ar căsători cu ea.

În acel moment, a intrat chiar Maud în cameră, rămînînd în picioare, palidă, cu ochii mari fixaţi la uşă. Era, desigur, o fată foarte drăguţă.

- Ştiu totul, domnule Stackhurst, a spus ea liniştită. Domnul Murdoch a fost aici şi mi-a spus totul despre ce s-a întîmplat. Sînt gata să fac orice, dacă vă pot ajuta să găsiţi criminalii.

- Ţi-am spus, Maud, să nu te amesteci în această treabă, i-a atras atenţia fratele ei, pe cînd intra în cameră, cu o faţă roşie de mînie.

- Asta-i treaba mea, William, a venit răspunsul, tăios; apoi fata s-a întors către mine: Voi face orice să vă ajut, numai să găsiţi criminalii, domnule Holmes!

- De ce spuneţi "criminalii"? am întrebat. Credeţi că erau mai mulţi?

- Fitzroy era foarte curajos şi puternic, în ciuda faptului că suferea de inimă, un singur om nu putea niciodată să-l omoare în bătaie.

- Dacă sînteţi gata să ne ajutaţi, Domnişoară Maud, am spus, vreţi să ne vorbiţi ceva despre bileţelul care a fost găsit în buzunarul decedatului?

- Nu este nici un mister. Noi vroiam să ne căsătorim, dar ne-am hotărît să păstrăm secretul pentru un timp.

- De ce nu ne-ai spus nimic despre asta? a apostrofat-o tatăl.

- Ai fost întotdeauna împotriva lui Fitzroy McPherson, i-a răspuns ea. N-am vrut să-ţi vorbesc despre el. Cît despre întîlnirea de pe plajă, există un răspuns şi la asta.

Cu aceste cuvinte scoase un bileţel din buzunarul ei şi mi-l înmînă. Era scurt:

"Iubito, vechiul loc pe plajă imediat după apusul soarelui, marţi, F.M."- Marţi este azi, a adăugat Maud şi ochii ei frumoşi s-au umplut de lacrimi.

M-am uitat la plic.

- Acest bilet nu a venit prin poştă. Cum l-aţi primit? am întrebat.

- Această problemă nu are nici o legătură cu ce s-a întîmplat şi nu voi răspunde, spuse Maud liniştită, dar fermă.

- Credeţi că McPherson avea duşmani? a întrebat

Stackhurst, după un moment de liniște.

- N-am nici un motiv să cred asata, a răspuns ea.

- Încă o întrebare, am spus. Domnul Murdoch este unul dintre admiratorii dumneavoastră?!

Fata se înroşi.

- A fost un timp, cînd aşa am crezut, a zis. Dar toate acestea s-au schimbat, cînd a văzut că Fitzroy şi cu mine ne iubim.

- Yan Murdoch este un om foarte ciudat, i-am spus lui Stackhyurst, pe cînd ne întorceam acasă de la Fulworth. Trebuie să mărturisesc că nu am nici o suspiciune asupra lui. Ar fi bine să aflăm mai multe despre caracterul şi viaţa lui. Cercetaţi-i camera în secret, de îndată ce se iveşte ocazia.

* * *

Cam o săptămînă, n-am înregistrat nici un progres. Am cercetat camera lui Murdoch fără vreun rezultat. M-am dus pe plajă de cîteva ori, m-am gîndit la toate detaliile şi am revenit asupra lor, dar fără nmisterului morţii lui McPherson. Nici chiar ımaginaţia nu m-a ajutat în acest caz. Apoi a urmat vestea despre cîine.

Într-o dimineaţă, bătrîna a intrat în cameră aducîndu-mi micul dejun. Ea părea foarte agitată.

- Aţi auzit de cîine, domnule? a întrebat ea.

- Ce cîine? m-am uitat la ea, surprins.

- Cîinele Domnului McPherson, domnule.

- Ei, ce e cu el?

- Săracul animal a fost găsit mort pe plajă, chiar în acelaşi loc în care a murit stăpînul său.

- Chiar în acelaşi loc. Aceste cuvinte mă şochează!

"Chiar în acelaşi loc!" am repetat în simea mea, dus pe gînduri." De ce este această plajă atît de fatală? Este posibil...?

O idee începea lent să se contureze în mintea mea. Mi-am terminat grăbit micul dejun şi, în cîteva minute, mă îndreptam către şcoală. L-am găsit pe Stackhurst în biroul său.

- Sînt atît de încîntat că aţi venit, dragul meu Holmes, a spus el de cum mă văzu. Am nişte veşti pentru dumneavoastră. Doi dintre studenţii noştri au găsit corpul cîinelui lui McPherson în partea de jos a falezei, azi dimineaţă, în zori, şi l-au adus acasă.

- Mi-a spus menajera mea despre asta, i-am răspuns şi am venit să îl văd. Unde este?

- Pe o rogojină, în hol.

- Să ne uităm puţin la el, atunci.

Am examinat corpul cîinelui cu minuţie. Era aproape rigid iar membrele rău mutilate.

"Animalul trebuie să fi suportat o agonie groaznică!" m-am gîndit în sinea mea.

De la şcoală, am coborît pe plajă şi m-am apropiat de stînca de lîngă lagună.

Locul era pustiu şi nu se vedea nici un semn de viaţă, nicăieri. Se zăreau urmele cîinelui pe nisipul din jurul stîncii.

Am rămas mult timp acolo, gîndindu-mă îndelung. Simţeam că mă aflu foarte aproape de soluţia misterului.

În cele din urmă, m-am întors şi am luat-o încet către casă. Şi, dintr-o dată, mi-a apărut o sclipire.

M-am grăbit acasă şi, cu o lumînare în mînă, m-am dus drept în mansarda plină cu tot felul de cărţi vechi. După un timp, am găsit ce căutam şi am coborît în camera mea cu un mic volum.

În noaptea aceea, m-am culcat foarte tîrziu. Dimineaţa, devreme, m-am sculat şi eram gata să pornesc spre plajă, cînd veni inspectorul de poliţie:

- Îmi pare rău că vă deranjez, domnule, dar am venit să vă cer părerea. Întrebarea este: să arestez sau nu?

- Vorbiţi de Domnul Murdoch? am întrebat. Ce aveţi împotriva lui?

- Ei bine, domnule, toate faptele conduc la el. Şi apoi de ce vrea să plece acum?... Dacă nu l-a ucis pe domnul McPherson, atunci cine a făcut-o?

- Dacă vreţi părerea mea, insepectore, am zis, vă pot spune că este un caz prea mic pentru arestare. Vă sfătuiesc să aşteptaţi puţin. Poate, pe la prînz, voi putea

face puţină lumină asupra acestei afaceri ciudate.

- Aş dori să vă pot citi gîndurile, domnule Holmes, a recunoscut inspectorul. Poate este Bellamy şi fiul său? Ei nu l-au agreat niciodtă pe bietul McPherson.

- Nu, nu, nu vă voi spune nimic, pînă nu sînt gata, am spus, zîmbind. Şi acum, inspectore, fiecare dintre noi are cîte ceva de făcut şi...

N-am avut timp să-mi termin propoziţia, că uşa fu dată de perete şi Yan Murdoch intră, aproape prăbuşindu-se, în cameră. Stackhurst venea în fugă după el. Faţa lui Murdoch era lividă, ca de mort, îmbrăcămintea în dezordine; omul abia se putea ţine pe picioare.

- Cognac, cognac! murmură el şi căzu pe canapea.

- Repede, daţi-i nişte cognac! strigă Stackhurst. Sau va muri...

După ce bău cognacul, Murdoch se simţi un pic mai bine. Scoţîndu-şi haina, văzurăm nişte linii roşii pe spatele lui.

- Pentru Dumnezeu, ulei, opiu, morfină, strigă el. Durerea asta e sfîşietoare!

Era imposibil să-i pui bietului om vreo întrebare. Am făcut tot ce se putea să-l ajutăm şi, după cîteva minute, el a căzut într-un somn greu.

Apoi Stackhurst s-a întros spre mine. Palid, ca de ceară:

- Ce este asta, domnule Holmes? Ce este asta?

- Unde l-aţi găsit? am întrebat.

- Jos, pe plajă, exact unde a murit McPherson. Cred că Murdoch a scăpat viu numai pentru că inima nu-i este atît de slabă pe cît a fost a prietenului său.

- L-aţi văzut în apă?

- Nu, eram departe de lagună, cînd i-am auzit strigătul, explică Stackhurst. Nu era în apă, era la marginea apei. M-am năpustit la el, l-am ajutat să se îmbrace şi l-am adus aici. O, domnule Holmes, puteţi rezolva acest teribil mister?

- Cred că pot, domnule Stackhurst, am spus. Dumeavoastră şi inspectorul veţi veni cu mine pe plajă de îndată şi voi încerca să vi-l dau pe ucigaş pe mînă dumneavoastră.

Lăsîndu-l pe Murdoch în grija bătrînei mele menajere, m-am grăbit spre plajă. Ne-am apropiat de laguna fatală şi am luat-o încet pe marginea apei. Însoţitorii mă urmau în tăcere. Cea mai mare parte a lagunei era retrasă, dar sub faleză apa avea patru sau cinci picioare adîncime.

Am mers de-a lungul stîncilor, pe deasupra lagunei, şi m-am uitat cu atenţie în jos, în apă. Deodată, am văzut, ceva ce m-a făcut să strig de bucurie.

- Domnule Stackhurst, inspectore, uitaţi aici Coama Leului! am exclamat.

Straniul obiect pe care-l arătam semăna desigur cu o masă încîlcită de păr smulsă din coama unui leu. Stătea

pe o stîncă la trei picioare adîncime sub apă - o creatură păroasă stranie cu bucle lungi galbene şi argintii.

- Repede, domnule Stackhurst, o piatră grea, am strigat. Vom distruge acest ucigaş.

În apropiere se găsea o bucată mai mare dintr-o stîncă. Am împins-o în apă şi a căzut chiar peste groaznica creatură. O spumă groasă, uleioasă, se scurgea încet de sub piatră şi se ridica lent la suprafaţa apei.

_ Ce-a fost asta, Domnule Holmes? a întrebat inspectorul. Cunosc foarte bine aceste părţi ale ţării, dar n-am văzut niciodată un aşa ceva.

- E posibil ca furtuna s-o fi adus-o aici din mare, am răspuns. Dacă veniţi cu mine acasă, vă voi spune mai multe despre această teribilă creatură.

O jumătate de oră mai tîrziu, eram din nou în camera mea. Murdoch se simţea mai bine şi văzurăm că este în afară oricărui pericol, deşi durerea era încă foarte puternică.

- Nu vă pot explica prea clar ce s-a întîmplat cu mine pe plajă, a zis el. Am simţit deodată o durere insuportabilă, cînd mă aflam pe marginea apei, şi presupun că am căzut leşinat.

- Această carte ne va ajuta să limpezim misterul Coamei Leului, am spus, luînd un mic volum de pe masă. Vă va spune totul despre o creatură care se numeşte Cyanea Capillata. Muşcătura de cobră este mai puţin

periculoasă decît atingerea firelor de păr ale acesteia. Dacă veţi zări vreodată în apă o masă rotundă de fire galbene, care aminteşte de o coamă de leu, amintiţi-vă că este Cyanea Capillata. Feriţi-vă, dacă ţineţi la viaţa dumneavoastră.

Am deschis cartea.

- Autorul, un renumit călător, descrie aceeastă creatură terifiantă cu multe amănunte, fiindcă într-o zi a venit în contact cu ea într-una din călătoriile sale, cînd făcea baie în mare. Daţi-mi voie să vă citesc un pasaj din cartea sa: "Creatura radiază filamente aproape invizibile la o distanţă de cincizeci de picioare.Ele ating pielea şi o ard de parcă ar fi ace înroşite care trec prin nervi şi ating inima." Aceasta este cartea, inspectore. Veţi găsi toate amănuntele aici.

- Deci, aceasta este explicaţia morţii bietului McPherson! a exclamat Stackhurst.

- Şi se încheie suspiciunile dumneavoastră asupra mea, a zîmbit Murdoch.

- Nu, nu, domnule Murdoch, am spus. În ajunul arestării dumitale, eram deja pe un făgaş.

- Dar cum de a-ţi ştiut?

- Ei bine, am citit nişte cărţi de biologie şi am o memorie destul de bună. Aşa că atunci cînd am prins ultimele cuvinte ale bietului McPherson despre coama leului, am fost sigur că ştiam ceva despre asta: şi, apoi,

deodată, mi-am amintit de această cărticică.

- Acum, că situaţia mea s-a clarificat, a spus Murdoch, vreau să mă explic în două, trei cuvinte, căci ştiu ce gîndiţi despre mine. Este adevărat că am fost îndrăgostit de Maud, dar cînd am văzut că ea îl iubea pe prietenul meu, McPherson, singura mea dorinţă a fost să-i ajut. M-am bucurat de încrederea lor şi le duceam biletele. Am fost primul care i-a spus ei de moartea lui McPherson, pentru că am vrut s-o fac cu toată blîndeţea posibilă. Asta e tot.

Stackhurst i-a întins mîna.

- Iartă-mă, Murdoch, a spus el, simplu. Ne vom înţelege mai bine în viitor.

- Ei bine, ai reuşit, domnule Holmes! a exclamat inspectorul, cînd Murdoch şi Stackhurst au părăsit camera. E minunat!

Am auzit şi am dat din cap:

- Nu, nu, inspectore. La început a mers mai greu, foarte greu. Deoarece prosopul era uscat, am crezut că omul nu fusese de loc în apă. Aşa că nu m-am gîndit la atacul vreunei creaturi marine. Cyanea Capillata aproape că m-a învins.

TREI STUDENŢI

Sherlock Holmes şi cu mine ne petreceam anul trecut vacanţa într-unul din oraşele universitare ale Angliei. Toată ziua, prietenul meu lucra la biblioteca oraşului, fiindcă pe-atunci era preocupat de istoria de început a Angliei.

Într-o seară ne-a vizitat domnul Hilton Soames, îndrumător şi lector la unul dintre colegiile Universităţii. Cînd a intrat în cameră, am văzut că era foarte emoţionat şi am înţeles imediat că se întîmplase ceva neobişnuit.

- Sper, domnule Holmes, că vă veţi face puţin timp să mă ascultaţi, a început el. La colegiul nostru s-a petrecut un incident foarte neplăcut şi pur şi simplu nu ştiu ce să fac.

- Sînt foarte ocupat în momentul de faţă, poate ar fi mai bine să vă duceţi la poliţie, i-a răspuns sec prietenul meu.

- Nu mă pot duce la poliţie. Gîndiţi-vă la reputaţia colegiului! Nu ne putem permite un scandal public... Sînteţi singurul om din lume care ne poate ajuta.

Holmes, căruia nu-i plăcea genul acesta de vizite, mai ales cînd nu se găsea în Baker Street, ridicase din umeri şi profesorul s-a putut porni astfel să ne istorisească:

- Mîine este prima zi de examen în vederea obţinerii unei burse speciale. Eu sînt unul dintre examinatori. Obiectul pe care-l predau este greaca şi lucrarea scrisă cuprinde traducerea unui pasaj pe care studenţii nu-l cunosc. ntrebările scrise sînt încuiate în biroul meu. Nu le-am arătat nimănui. Azi, pe la trei, am scos aceste întrebări din biroul meu; vream să mai citesc o dată textul, să nu existe vreo greşeală. La patru şi jumătate, nu eram încă gata. Dat fiind că eram puţin obosit, am hotărît să beau o ceaşcă de ceai şi am plecat, lăsînd textul pe birou... Am lipsit cam o oră. Cînd m-am întors, am constatat cu surprindere că în uşa mea se găsea o cheie. Nu era cheia mea, pentru că a mea se afla în buzunar. Singura dublură a cheii aparţine servitorului meu, Bannister. El are grijă de casa mea de zece ani şi este un om cinstit. Mi-a spus că era cheia lui, că a intrat în cameră în absenţa mea, fiindcă vroia să-mi facă un ceai şi lăsase cheia în uşă, cînd ieşise... La început n-am dat atenţie acestui fapt, dar, cînd am ajuns la masa mea de lucru, am văzut că pe lîngă Bannister mai fusese cineva în cameră: foile pe care erau scrise întrebările se găseau în dezordine. Pasajul de tradus din greacă fusese scris pe trei coli lungi de hîrtie. Le lăsasem pe birou. Acum, am găsit una dintre ele pe jos, una într-o parte a mesei, lîngă fereastră, şi una pe birou.

Holmes a ridicat pentru prima dată ochii:

- Prima pagină pe jos, a doua lîngă fereasatră iar a

treia unde ați lăsat-o, a repetat el.

- Exact, domnule Holmes. Cum puteți explica asta?

Holmes n-a răspuns la întrebare; l-a îndemnat, doar:

- Vă rog să continuați.

- La început, am crezut că Bannister ștersese praful pe biroul meu și scăpase foile pe jos, urmă profesorul. Dar el a negat și am fost sigur că spunea adevărul. Apoi am crezut că cineva trecuse, observase cheia în ușă și intrase. Vedeți, bursa înseamnă o mare sumă de bani, dacă un tînăr vrea să-și continue studiile, bursa îi poate fi de mare ajutor. Era deci posibil ca unul dintre studenți să fie gata să-și asume riscul de-a afla ce pasaj alesesem pentru traducerea din greacă... Bătrînul Bannister era foarte afectat de acest incident. A căzut în fotoliul meu, arătînd atît de palid, încît i-am dat puțin cognac și i-am spus să stea liniștit, cît examinez eu camera. Am găsit cîteva tăieturi dintr-un creion pe care cineva îl ascuțise și un vîrf de creion rupt pe masa de la fereastră. Era clar că cineva începuse să copieze subiectul, a rupt creionul și apoi l-a ascuțit.

- Excelent! a spus Holmes, frecîndu-și mîinile.

- Dar asta nu a fost totul, a continuat domnul Hilton Soames, nu a fost totul. Am o masă nouă de scris, a cărei suprafață este foarte netedă și foarte lucioasă. Pe ea am găsit o tăietură de aproximativ trei inchi* lungime... Nu o

---

* *1 inch = 2,54 cm*

zgîrietură, ci o tăietură. De asemenea, pe masă am mai găsit o bucăţică de formă sferică, neagră, de pămînt amestecat cu ceva ce seamănă cu rumeguş. Sînt sigur că acele semne au fost lăsate de un om care a copiat întrebările pentru examen. Domnule Holmes, trebuie să mă ajutaţi. Dacă nu veţi găsi omul, examenul va fi amînat pînă va fi gata o nouă listă de întrebări. Şi, cum aceasta nu se poate face fără o explicaţie, atunci va avea loc un scandal nu numai la colegiu, dar şi la Universitate.

- Voi fi fericit să fac ce voi putea, a spus Holmes, ridicîndu-se de pe scaun. Cazul este destul de interesant. Dar am cîteva întrebări. A văzut cineva foile în încăperea dumneavoastră, cînd le-aţi adus?

- Da, imediat după aceea, tînărul Daulat Ras, un student indian, care locuieşte la etajul de deasupra, a venit să mă întrebe ceva despre examen.

- Şi foile erau pe masă?

- Da.

- Servitorul dumneavoastră, Bannister, ştia de ele?

- Nu, nu, desigur că nu. Nimeni n-a ştiut nimic de ele.

- Aceasta înseamnă că, dacă nu a fost studentul indian, omul care v-a vizitat a dat de foi cu totul întîmplător, a spus Holmes. Dar unde este Bannister acum?

- Sărmanul de el se simte atît de rău, încît l-amn

lăsat în fotoliul meu şi am venit aici. Dar, mai întîi, am încuiat foile.

Holmes a zîmbit.

- Ei bine, s-a decis el, să mergem de îndată la colegiu. Vreau să arunc o privire în camerele dumneavoastră. Vii cu noi, Watson?

* * *

Era destul de tîrziu, cînd am sosit la colegiu. Camerele domnului Soames se aflau la parter iar feresatrele dădeau spre curte. Trei studenţi locuiau la etajul de deasupra. Holmes s-a oprit sub ferestre şi le-a examinat cu atenţie. Apoi s-a uitat în cameră.

- Persoana nu a intrat în cameră prin fereasatră, a spus Soames.

A intrat pe uşă. Poftiţi!

Profesorul a descuiat uşa şi a intrat în birou. Bannister nu mai era în cameră. Holmes s-a uitat cu atenţie la covor.

- Nu văd nici o urmă aici, s-a mirat el. Este incredibil, după o zi atît de uscată. În care fotoliu l-aţi lăsat pe servitorul dumneavoastră?

- Acolo lîngă fereastră.

- Da, văd, lîngă această măsuţă. Desigur, ceea ce s-a întîmplat este foarte clar. Cineva a intrat în cameră şi a

luat foile, una cîte una, de pe masă. Apoi le-a dus la fereastră pentru că de acolo putea să vă vadă la uşa de la intrare şi avea timp să fugă.

- Dar eu am intrat pe uşa laterală, a spus profesorul.

- Omul nostru nu s-a aşteptat la asta, a răspuns Holmes. Cred că a copiat prima foaie, i-a căzut, şi tocmai o citea pe a doua, cînd aţi venit. Nu a avut timp să pună foaia la loc. ntorcerea dumneavoastră l-a făcut să se refugieze. Aţi auzit pe cineva pe scări?

- Nu, cred că nu.

- Omul a scris atît de repede, încît a rupt vîrful creionului şi l-a ascuţit cu un cuţit mare neascuţit. Se poate observa după tăieturi. Acesta este un lucru important, Watson. Creionul era de mărime obişnuită, cu o mină moale. Culoarea exterioară era albastru cu numele producătorului scris cu litere argintii. Găsiţi acest creion, domnule Soamens, şi veţi găsi şi omul. Să examinăm acum biroul dumneavoastră. Asta cred că este bucăţica sferică, neagră, de pămînt de care mi-aţi spus. Şi văd şi rumeguş în ea. O, asta este foarte interesant! Iar tăietura începe cu o zgîrietură subţire şi se termină cu o gaură, după cum văd. Ei bine, unde duce această uşă?

- În dormitorul meu.

- Aţi intrat în el cînd v-aţi întors?

- Nu, am plecat direct să vă găsesc.

- Aş vrea să arunc o privire înăuntru.

Și Holmes a intrat în dormitor.

- Ce cameră încîntătoare! A, există și perdea aici. Nu e nimeni după ea, presupun.

Cu aceste cuvinte, Holmes a tras repede perdeaua, dar văzurăm doar niște haine atîrnînd de un cui de lemn. Deodată, el s-a aplecat spre podea:

- Ia uitați-vă la asta! a exclamat el, arătîndu-ne o mică bucățică sferică, neagră, asemănătoare celei de pe masa de scris. Vizitatorul dumneavoastră a lăsat aceleași urme în ambele camere, domnule Soames.

- A fost în dormitorul meu! Dar de ce? a exclamat profesorul surprins.

- Pentru că a trebuit să se ascundă la repezeală. El v-a auzit, cînd erați deja la ușă. Așa că și-a luat lucrurile și a zbughit-o în dormitorul dumneavoastră.

- Dar, domnule Holmes, credeți, într-adevăr, că omul a fost aici cît vorbeam cu Bannister?

- Desigur.

- Atunci este posibil ca omul să fi intrat în dormitor prin fereastră și apoi să fi ieșit pe ușă, a exclamat profesorul. Însă cum a putut el...

Holmes a dat din cap neliniștit:

- Nu, nu, domnule Soames, mai bine spuneți-mi dacă aveți vreun motiv să suspectați pe careva dintre cei trei studenți care locuiesc deasupra.

Profesorul a ezitat.

- Este o întrebare foarte dificilă, a spus el. Nu-mi place să suspectez pe nimeni.

- Totuşi, vorbiţi-mi în cîteva cuvinte despre caracterele acestor tineri şi suspiciunile dumneavoastră posibile.

- Ei bine, unul dintre ei este Gilchirst, un student foarte bun şi un strălucit sportiv - este săritor în lungime. Tatăl său a fost ruinat, aşa că Gilchrist este sărac, dar munceşte foarte mult. Apoi, este Daulat Ras, indianul, un tip liniştit. Munceşte bine, deşi este slab la greacă. Miles McLaren este numele celui de-al treilea student. El este foarte deştept, unul dintre cei mai străluciţi studenţi ai Universităţii, cînd vrea să muncească. Dar n-are principii. A fost amestecat într-un scandal, cînd era în primul an. N-a făcut nimic tot trimestrul şi cred că nu este pregătit pentru examen.

- Deci, dumneavoastră îl suspectaţi pe el?

- Nu spun asta, dar...

- Ei bine, domnule Soames, l-a întrerupt Holmes, vom face o vizită fiecăruia dintre aceşti tineri, puţin mai tîrziu. Acum aş vrea să vorbesc cu servitorul dumneavoastră.

Bannister era un bătrînel cu faţa palidă; a răspuns la toate întrebările prietenului meu, dar am putut observa că era foarte nervos. A explicat că a lăsat cheia în uşă, pentru că avea tava de ceai în mîini, şi apoi a uitat de ea.

- Unde eraţi cînd aţi început să vă simţiţi rău? l-a întrebat Holmes, amabil.

- Aici, domnule, lîngă uşă.

- Asta este ciudat. De ce v-aţi aşezat în fotoliul de la fereaastră, în partea opusă a camerei, cînd mai aveaţi alte două scaune chiar lîngă dumneavoastră? Servitorul s-a uitat, descumpănit:

- Nu mă simţeam bine, domnule, nu ştiu unde m-am aşezat.

- Şi dumneavoastră aţi rămas aici, cînd domnul Soames a părăsit camera?

- Numai cîteva minute. Apoi am încuiat uşa şi m-am dus în camera mea.

- Pe cine suspectaţi?

- Oh, nu cred că este vreunul dintre tinerii de la Universitate care ar fi putut face un asemenea lucru, domnule!

- Foarte bine, a spus Holmes. Acum aş vrea să merg sus, să-i văd pe cei trei studenţi. Este posibil? a întrebat el, întorcîndu-se către domnul Soames.

- Desigur, a răspuns profesorul. Studenţii ocupă camerele cele mai vechi ale colegiului iar vizitatorii pe care îi interesează arhitectura, se duc deseori să vadă acele camere.

- Foarte bine. Numai că vă rog să nu le spuneţi studenţilor numele meu.

Prima uşă la care am bătut a fost deschisă de un tînăr blond cu o figură plăcută. Holmes i-a spus că doreşte să vadă vechile camere ale colegiului şi să facă un plan al lor. El a început să deseneze ceva pe o bucată de hîrtie, dar foarte curînd vîrful creionului său s-a rupt şi l-a rugat pe tînărul Gilchrist să-i dea alt creion, apoi un cuţit ca să-l ascută. Acelaşi lucru s-a întîmplat cînd a intrat în cea de-a doua cameră. L-am putut vedea pe studentul indian - un tînăr mărunt, liniştit - care a fost foarte încîntat, cînd l-am găsit singur. Studentul care ocupa cea de a treia cameră a refuzat să deschidă uşa şi i-am putut auzi vocea supărată dincolo de ea.

- Am examen mîine şi nu vreau să văd pe nimeni, a strigat e

- Un tip necioplit, a spus domnul Soames, supărat.

- Puteţi să-mi spuneţi ce înălţime are? a întrebat Holmes, brusc.

- Cred că este mai înalt decît indianul, dar nu atît de înalt ca Gilchrist, i-a răspuns profesorul. Dar de ce vreţi să ştiţi ce înălţime are?

- Este foarte important, l-a "lămurit" prietenul meu. Şi acum, domnule Soames, vă doresc noapte bună.

Profesorul a rămas complet uluit.

- Domnule Holmes, mă părăsiţi?! s-a plîns el. Nu înţelegeţi în ce situaţie sînt! Astă seară trebuie să hotărăsc ceva clar. Examenul nu poate avea loc, pentru că cineva

a văzut întrebările.

- Nu, nu, domnule Soamens, nu trebuie să schimbați nimic, a răspuns Holmes. Voi fi aici mîine dis de dimineață și sper să vă dau cel mai bun sfat. Acum voi lua bucățica sferică de pămînt precum și resturile de la creionul ascuțit. La revedere... Ei bine, Watson, ce crezi despre asta? a întrebat Holmes pe cînd ieșeam spre strada principală. Sînt cei trei studenți. Trebuie să fie unul dintre ei. Alege unul.

- Necioplitul care nu a deschis ușa. Dar și indianul părea foarte nervos.

- Au examen mîine. Nu văd nimic în asta. Și n-am avut noroc cu creioanele - ambii aveau același fel de creioane.

A doua zi, Holmes a intrat în camera mea la ora opt dimineața cu cuvintele:

- Salut, Watson, vii cu mine la colegiu?

- Desigur. Voi fi gata într-un minut. Dar îi poți da profesorului vreun răspuns pozitiv?

- Eu zic că da, m-a încredințat prietenul meu, vesel. Am rezolvat misterul. M-am trezit la ora șase și am făcut o lungă plimbare. Acum, uită-te la asta.

Mi-a arătat trei bucățele sferice de pămînt.

- Dar, Holmes, ieri aveai doar două, am exclamat.

- Ei bine, vino. Prietenul nostru, domnul Soames, va fi foarte nervos dacă nu voi fi acolo la timpul stabilit.

Profesorul s-a îndreptat grăbit către Holmes, pe cînd

intram în camera sa.

- Sînt atît de fericit că aţi venit, a spus el. Poate avaea loc examenul?

- Desigur.

- Şi omul?

- Oh, el nu va participa la examen.

- Îl ştiţi?

- Cred că da. Acum vom discuta această problemă. Luaţi loc acolo, domnule Soames, tu aici, Watson, iar eu mă voi aşeza pe fotoliul acela, în mijloc. Vă rog să sunaţi clopoţelul şi să-l chemaţi pe servitor. Acum, Bannister, a spus Holmes liniştit, cînd a intrat bătrînul, închide ușa și spune-ne adevărul despre incidentul de ieri.

Omul a pălit:

- V-am spus totul, domnule...

- Bine, atunci voi adăuga unele amănunte pe care nu le-ai menţionat. Ieri şedeai pe fotoliul acela, căci vroiai să ascunzi un obiect, care stătea întins acolo. Ştiai că era cineva în dormitorul domnului Soames şi ai lăsat omul să iasă, cînd domnul Soames a plecat.

- Nu a fost nimeni, domnule, a strigat Bannister.

- Vom afla asta în curînd. Acum, domnule Soames, vă rog să-i spuneţi tînărului Gilchrist că vreau să-l văd.

Un minut mai tîrziu, tînărul a intrat în încăpere. S-a uitat la noi şi apoi surprins la Bannister.

- Închide, te rog, aşa, a spus Holmes. Acum,

domnule Gilchrist, sîntem singuri aici şi nimeni nu va şti vreodată vreun cuvînt despre ceea ce s-a petrecut între noi. Putem fi sinceri unul faţă de celălalt. Spune-ne de ce ai făcut un asemenea lucru, pentru că noi ştim că dumneata ai fost cel care a copiat textul.

Tînărul s-a înroşit forte tare şi s-a uitat la Bannister.

- Nu, nu, domnule Gilchrist, n-am spus nimic, a strigat bătrînul.

Cîteva momente a fost linişte. Apoi, deodată, Gilchrist şi-a acoperit faţa cu mîinile şi a început să scîncească precum un copil.

- Vino, vino, a spus Holmes, amabil. Cred că-i voi spune domnului Soames ce s-a întîmplat şi mă poţi corecta dacă greşesc. Ce părere ai?Pentru că tînărul Gilchrist n-a scos un cuvînt, Holmes a continuat:

- Cînd mi-aţi spus, domnule Soames, că nimeni nu ştia de întrebări, am crezut că nu era aşa. Cînd am examinat fereastra dumneavoastră nu credeam că cineva ar putea pătrunde în cameră prin ea, dar, m-am gîndit, un om înalt ar putea foarte bine să vadă că foile erau pe birou. Remarca dumneavoastră şi anume că Gilchrist era săritor în lungime m-a ajutat forte mult. Tînărul acesta îşi petrecuse după-amiaza pe terenul de atletism. S-a întors la colegiu, cărîndu-şi pantofii prevăzuţi cu cuie ascuţite. Trecînd pe lîngă fereastra dumneavoastră, a văzut foile pe birou. Apoi, cînd a trecut pe lîngă uşa dumneavoastră, a

observat cheia lăsată de Bannister. S-a hotărît să intre şi s-a uitat la întrebări. Aşa că el şi-a pus pantofii într-o parte a mesei - de ce nu i-ai pus pe scaun lîngă fereasatră?

- Mănuşile mele, a spus Gilchrist, abia şoptit.

Holmes s-a uitat la Bannister şi apoi a continuat:

- Deci, el şi-a pus mănuşile pe scaun şi a luat foile. Tentaţia a fost prea mare şi s-a hotărît să le copieze. Dar dumneavoastră, domnule Soames, v-aţi întors pe uşa laterală şi tînărul v-a auzit paşii. El a dat buzna în dormitorul dumneavoastră. n grabă, el şi-a uitat mănuşile, dar şi-a luat pantofii, zgîriind astfel masa cu cuiele ascuţite. Puteţi vedea că zgîrietura de pe masă devine din ce în ce mai pronunţată în direcţia spre dormitor. O bucăţică de pămînt a căzut din pantoful său pe masă şi alta pe jos, în dormitor. Am fost la terenul de atletism azi dimineaţă şi am văzut pămîntul amestecat cu rumeguşul folosit pentru ca săritorul să nu alunece. E corect, Gilchrist?

Tînărul tăcea.

- N-ai nimic de spus? s-a înfuriat domnul Soames.

- Da, am, a vorbit Gilchrist, cu greutate. Uitaţi, aici, o scrisoare pentru dumneavoastră, domnule. Am scris-o în această noapte, n-am putut dormi. Nu ştiam că totul se aflase. Cînd o veţi citi, veţi vedea că mă hotărîsem să nu intru la examen.

- Sînt foarte mulţumit că aud asta, a exclamat

profesorul,dar ce te-a determinat să-ţi schimb planurile? Gilchrist l-a privit pe Bannister:

- Dînsului trebuie să-i mulţumesc...

- Acum, Bannister, a spus Holmes, întorcîndu-se spre servitor, ajută-ne la acest ultim punct.

- O, este foarte simplu, domnule. Mulţi ani am fost majordom în casa acestui tînăr. Cînd bătrînul domn Gilchrist a fost ruinat, am venit ca servitor la colegiul fiului său, dar nu am uitat familia. Îl iubesc pe acest băiat, pe care l-am ţinut pe genunchii mei. Ei bine, domnule, cînd am intrat ieri în cameră, după ce domnul Soames dăduse alarma, am văzut mănuşile domnului Gilchrist pe fotoliul acela şi am înţeles totul. Aşa că m-am aşezat pe scaun spunînd că nu mă simţeam bine, şi am rămas acolo tot timpul. Cînd domnul Soames a plecat, domnul Gilchrist a ieşit şi mi-a spus adevărul. Ştiam că băiatul are mare nevoie de bursă, dar cred, domnule, că era normal ca eu să încerc să-l salvez şi să-i vorbesc apoi despre fapta sa, aşa cum ar fi făcut-o tatăl său.

- Eşti un om bun, Bannister, a spus Holmes, dînd din cap, prietenos. Acum totul este clar, domnule Soames, şi examenul dumneavoastră poate începe la ora stabilită. În ceea ce te priveşte pe dumneata, tinere, spuse el, întorcîndu-se spre Gilchrist, ai picat rău de data asta, dar sper ca pe viitor să fii la înălţime. Hai, Watson. Micul dejun ne aşteaptă acasă.

FE ORFEU, Chișinău
1992

Tiparul executat
la tipografia editurii Universul
din Chișinău
Comanda № 4635